

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА: ЕТАПИ ВИКОНАННЯ, СТРУКТУРА, ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ, НОРМИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ

Методичний посібник для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини»
освітньої програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів»

Електронний ресурс

Харків – 2026

УДК 378.22 (075.8)
К 32

Рецензенти:

Дорошко М. С. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного регіонаознавства Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Тулай О. І. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин та дипломатії Західноукраїнського національного університету.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 9 від 25 червня 2026 року)*

К 32 **Кваліфікаційна** робота магістра: етапи виконання, структура, правила оформлення, норми бібліографічного опису : методичний посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини» освітньої програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів» [Електронний ресурс] / укладачі А. Ю. Парфіненко, С. І. Лиман, М. Ю. Онацький. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2026. – (PDF 63 с.)

Видання містить основні вимоги до написання, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт магістра, які навчаються за освітньою програмою «Дипломатія та врегулювання конфліктів» за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини». Детально висвітлено процедуру вибору теми дослідження, особливості роботи з науковою літературою, змістовне наповнення кожного з розділів кваліфікаційної роботи. Наведено приклади оформлення різних елементів роботи.

УДК 378.22 (075.8)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2026
© Парфіненко А. Ю., Лиман С. І.
Онацький М. Ю., укл., 2026

ВСТУП

Підготовка магістрів за освітньою програмою «Дипломатія та врегулювання конфліктів», спеціальності СЗ «Міжнародні відносини» відбувається згідно із Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», стандартом вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (рівень вищої освіти – другий «магістерський»), освітньо-професійною програмою і навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем.

Завданням методичних рекомендацій є викладення основних положень та вимог щодо змісту кваліфікаційної магістерської роботи, організації виконання, її оформлення, підготовки до захисту, порядку захисту й оцінювання.

Процедурні вимоги щодо змісту, структури основної частини, списку використаних джерел, додатків, порядку виконання, оформлення, підготовки і захисту дипломної роботи у Екзаменаційній комісії регламентуються положенням «Про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», положенням «Про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії», положенням «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», Кодексом академічної доброчесності Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, методичними вказівками з написання та оформлення кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти, Політикою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту та даними методичними рекомендаціями щодо виконання кваліфікаційної роботи здобувачами освітньої програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів» за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини».

Захист кваліфікаційної магістерської роботи відбувається прилюдно на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії.

Магістерська робота, написана без дотримання затвердженого плану, яка не містить результатів конкретного дослідження обраних проблем, обґрунтованих пропозицій, а також не відповідає вимогам до змісту та оформлення і не має зовнішньої рецензії, до захисту не допускається.

1.1. Мета та завдання магістерської роботи

Виконання і захист кваліфікаційної магістерської роботи, поряд із складанням комплексного іспиту зі спеціальності, є підсумковим етапом навчання у закладі вищої освіти, формою атестації випускників.

Кваліфікаційна магістерська робота є підтвердженням рівня загальнотеоретичної і спеціальної підготовки, кінцевим результатом самостійної індивідуальної навчальної діяльності студента, науковим дослідженням, яке підсумовує вивчення ним дисциплін та проходження всіх видів практик, передбачених навчальним планом підготовки магістрів освітньої програми

«Дипломатія та врегулювання конфліктів», спеціальності СЗ «Міжнародні відносини».

Магістерська робота є випускною кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої та за умови успішного складання комплексного іспиту зі спеціальності Екзаменаційна комісія (ЕК) вирішує питання про присвоєння її автору кваліфікації «магістр» і видачу диплома магістра зі спеціальності СЗ «Міжнародні відносини».

Мета написання й захисту кваліфікаційної роботи полягає в тому, щоб виявити теоретичні та практичні знання студентів, отримані в процесі навчання в університеті, поглибити, систематизувати і закріпити ці знання. Кваліфікаційна робота дає можливість об'єктивно оцінити рівень підготовки фахівця при захисті в Екзаменаційній комісії (далі ЕК).

Для успішного виконання кваліфікаційної магістерської роботи здобувач повинен продемонструвати системні знання теорій міжнародних відносин, міжнародної безпеки, конфліктології, дипломатії та міжнародних комунікацій, а також сучасних підходів до врегулювання конфліктів, включаючи переговори, посередництво, превентивну дипломатію, миротворчість і постконфліктне миробудівництво.

Здобувач має володіти нормативно-правовою базою міжнародних відносин, сучасними аналітичними підходами та методами дослідження міжнародних конфліктів, ідентифікувати їх причини, структуру, динаміку, акторів, оцінювати ефективність дипломатичних інструментів врегулювання, запобігання ескалації та забезпечення сталого миру. Здобувач повинен вміти критично опрацьовувати наукові джерела, аналітичні звіти міжнародних організацій, урядові та експертні документи, а також використовувати сучасні інформаційно-аналітичні системи та бази даних для дослідження міжнародних процесів.

Зокрема, здобувач вищої освіти повинен продемонструвати наступні результати навчання:

- знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики;
- критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини;
- застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики;
- аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав;
- збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав;
- визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку;

- оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем;
- готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій;
- розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики;
- формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій;
- брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем;
- оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

1.2. Основні вимоги дипломної роботи

Кваліфікаційна магістерська робота повинна мати завершений, самостійний і творчий характер, відображати здатність здобувача до комплексного аналізу міжнародних конфліктів і застосування інструментів дипломатії для їх врегулювання.

Дослідження має ґрунтуватися на широкій джерельній базі, що включає:

- офіційні міжнародні та національні документи (договори, резолюції, санкційні режими, матеріали міжнародних організацій);
- наукову, аналітичну та довідкову літературу;
- дані міжнародної та національної статистики;
- матеріали авторитетних аналітичних центрів і засобів масової інформації.

Обов'язковою є опора на достовірний емпіричний матеріал і використання як кількісних, так і якісних методів аналізу.

Кваліфікаційна робота повинна містити всебічний і структурований аналіз досліджуваної проблеми, зокрема:

- визначення причин, природи та типології конфлікту;
- аналіз його динаміки, фаз розвитку та наслідків;
- ідентифікацію ключових акторів (державних і недержавних), їх інтересів, стратегій і ресурсів;
- оцінку міжнародного контексту та впливу глобальних і регіональних факторів безпеки.

Особлива увага приділяється аналізу та оцінці ефективності інструментів дипломатичного врегулювання, включаючи:

- переговорні процеси та формати;
- міжнародне посередництво та медіацію;
- санкційні механізми;
- миротворчі операції;

- інструменти превентивної дипломатії та постконфліктного миробудівництва.

Висновки і пропозиції, сформульовані у роботі, повинні характеризуватися науковою новизною та практичною значущістю, зокрема:

- містити обґрунтовану оцінку ефективності існуючих механізмів врегулювання конфлікту;
- включати практично орієнтовані рекомендації (policy recommendations) щодо деескалації, врегулювання або трансформації конфлікту;
- враховувати можливості застосування результатів дослідження у сфері дипломатичної практики, державного управління, діяльності міжнародних організацій та аналітичних центрів.

Теоретичний і емпіричний матеріал має бути викладений логічно, послідовно та аргументовано. Висновки і рекомендації повинні бути чіткими, доказовими та відповідати поставленим дослідницьким завданням. Особливу цінність становлять роботи, які:

- містять сценарний аналіз розвитку конфлікту;
- пропонують альтернативні моделі врегулювання;
- демонструють можливості превенції конфліктів або стійкого миру.

Кваліфікаційна робота повинна базуватися на використанні релевантних показників політичного, соціально-економічного та безпекового розвитку (включаючи індикатори військового потенціалу, інституційної спроможності, рівня життя, економічної ефективності), а також застосовувати інструменти порівняльного аналізу для дослідження країн і регіонів.

Тема кваліфікаційної роботи має відповідати профілю програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів», бути чітко сфокусованою на конкретному конфлікті, переговорному процесі або кейсі миробудівництва та передбачати вирішення прикладного наукового завдання.

У центрі дослідження повинні перебувати:

- конкретний конфлікт або конфліктний процес (глобальний, регіональний чи локальний);
- дипломатичні механізми його врегулювання;
- взаємодія акторів міжнародних відносин;
- вплив історичних, політичних, економічних, культурних і цивілізаційних факторів на перебіг конфлікту.

Робота має сприяти глибшому розумінню закономірностей міжнародної взаємодії, формування зовнішньополітичної поведінки держав і можливостей прогнозування розвитку конфліктів у сучасному трансформованому міжнародному середовищі.

Кваліфікаційна робота подається у термін, передбачений графіком навчального процесу.

1.2.1. Вимоги щодо академічної доброчесності та наслідки незадекларованого використання штучного інтелекту

Поняття «академічної доброчесності» включає в себе такі цінності, як запобігання шахрайству, фальшуванню та плагіату; підтримку академічних стандартів; чесність і ретельність у дослідженнях.

Поняття академічної доброчесності поширюється на використання штучного інтелекту (ШІ). Незадеклароване використання штучного інтелекту ШІ, якщо суб'єкт використання ШІ подає роботу повністю або частково згенеровану ШІ без відповідної декларації, це кваліфікується як академічний плагіат або фабрикація. Університет може проводити перевірки робіт здобувачів освіти, наукових праць науково-педагогічних (педагогічних), наукових працівників тощо на ймовірність використання ШІ за допомогою відповідних технічних засобів виявлення (детекторів).

Згідно з положенням «Про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (п. 7.10.5.3.), якщо в тексті кваліфікаційної роботи виявлено відтворення студентом чужих опублікованих результатів (текстів) без належного посилання на автора чи фальсифікація результатів, Екзаменаційна комісія виставляє за захист дипломної роботи незадовільну оцінку і встановлює, що при повторній атестації студент зобов'язаний опрацювати нову тему дипломної роботи, яку визначає відповідна кафедра. Прийняте рішення та підстави для його ухвалення фіксуються в протоколі засідання Екзаменаційної комісії.

Згідно з «Порядком проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчальних видань щодо наявності запозичень з інших документів», які діє в Каразінському університеті (наказ № 0204-1/088 від 27.02.2020), усі кваліфікаційні роботи підлягають обов'язковому моніторингу на предмет текстових запозичень. Антиплагіатна система ідентифікує збіги з джерелами у відкритому доступі та спеціалізованих базах даних, проте остаточну верифікацію результатів здійснюють фахівці відповідної кафедри.

Відповідно до засад академічної доброчесності, використання запозичених фрагментів вважається правомірним лише за умови коректного оформлення посилань на першоджерела. Виявлення ознак плагіату, фальсифікації або фабрикації даних є підставою для недопуску здобувача до захисту. У разі встановлення фактів порушення академічної доброчесності після присудження ступеня, відповідне рішення скасовується у встановленому законодавством порядку. Роботи, що пройшли публічний захист, оприлюднюються у відкритому репозитарії Університету.

Студент не пізніше ніж за п'ять днів до дати проведення попереднього захисту повинен подати на випускову кафедру текст дипломної роботи у друкованому вигляді та її електронний варіант у форматі *.doc, *.docx, *.rtf або *.pdf та подати заяву на ім'я ректора за формою, наведеною в додатку Р.

Перед початком перевірки дипломної роботи (проекту) на можливу наявність у тексті роботи (проекту) чужих опублікованих результатів без належного посилання на авторів Системний Оператор здійснює контроль ідентичності її друкованої та електронної версій, для чого:

- розміщує надану для аналізу електронну версію роботи на сайті антиплагіатної системи,
- отримує від системи визначені випадковим чином номери трьох сторінок роботи, які мають бути перевірені,

- виконує порівняння отриманих сторінок електронної та друкованої версії роботи за етапами:
 - порівняння першого рядка першого абзацу,
 - порівняння першого рядка другого абзацу,
 - порівняння останнього рядка сторінки.

У разі невідповідності між друкованою та електронною версіями роботи студенту дається один робочий день на її виправлення і подачу на кафедру оновлених версій (за рішенням завідувача кафедри цей термін може бути збільшений до двох робочих днів). Висновок кафедри щодо можливості захисту умовно оригінальної роботи має бути зроблений протягом двох робочих днів із моменту отримання Звіту Подібності. Один екземпляр Висновку видається студенту, другий залишається у документах кафедри.

Харківський університет визнає потенціал використання технологій штучного інтелекту в науковій роботі. Відповідно до Політики Університету щодо використання штучного інтелекту, у науковій та інноваційній діяльності рекомендується:

- використання ШІ для пошуку, систематизації інформації за темою дослідження та реферування наукових публікацій за темою дослідження у межах предметної області. Це дозволяє пришвидшити опрацювання великих масивів літератури, але вимагає обов'язкової перевірки коректності посилань на першоджерела;

- застосування ШІ для аналізу великих масивів даних, виявлення неочевидних закономірностей, кореляцій та формування первинних гіпотез, особливо у міждисциплінарних дослідженнях. При цьому обов'язковим є підтвердження отриманих результатів традиційними науковими методами;

- використання ШІ для виконання технічних завдань: форматування списків літератури за стандартами видань, стилістичного редагування текстів, перекладу наукових праць іноземними мовами, побудови семантичної мережі предметної області дослідження, створення ілюстрацій та візуалізації даних (графіків, діаграм, рисунків) тощо;

- використання ШІ для пошуку аналогів та прототипів при створенні винаходів чи корисних моделей, шляхом аналізу бази даних та публікації;

- використання ШІ для критичного аналізу власних наукових текстів: пошуку логічних помилок, слабких аргументів, оцінки новизни ідей тощо;

- застосування ШІ для аналізу рукопису на предмет автоматичного (неусвідомленого) повторення фрагментів авторського тексту, що були опубліковані раніше, задля дотримання вимог академічної доброчесності.

Незадеклароване використання ШІ – використання результатів роботи систем ШІ в академічних текстах, програмному коді або інших формах звітності без належного посилання або повідомлення про це, що створює хибне уявлення про авторство роботи та тягне відповідні наслідки.

Університет визнає, що наявні технічні засоби виявлення ШІ не є досконалими й можуть давати хибнопозитивні результати. Тому звіт детектора не може бути єдиним доказом порушення академічної доброчесності. Для кваліфікаційних робіт остаточне рішення щодо доброчесності виявленого

детектором використання ШІ приймає кафедра, на якій проходить попередній захист кваліфікаційної роботи.

В Університеті діє трирівнева модель використання ШІ:

- модель «ШІ заборонено» – види діяльності, що вимагають демонстрації базових когнітивних навичок, пам'яті, миттєвого аналізу без допомоги технологій (зокрема усні опитування, аудиторні контрольні роботи, іспити тощо)
- модель «ШІ як асистент» – дозволяється використання ШІ для визначення предметної області, покращення граматики, структурування плану, пошуку літератури (з верифікацією). Фінальний текст/продукт створюється суб'єктом використання ШІ.
- модель «ШІ як інструмент» – види діяльності, що передбачають обов'язкове використання ШІ (наприклад, порівняння відповідей різних моделей, генерація коду з подальшою оптимізацією, створення зображень тощо).

1.3. Етапи виконання кваліфікаційної магістерської роботи

До виконання магістерської роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно виконали теоретичну програму навчального плану, склали комплексний атестаційний іспит зі спеціальності, завершили та захистили звіт з практики та не мають академічних заборгованостей.

Виконання кваліфікаційної магістерської роботи складається з таких основних етапів:

- вибір теми та об'єкта дослідження; затвердження теми роботи;
- опрацювання літературних джерел і складання плану магістерської роботи (додаток А);
- розробка завдання магістерської роботи, складання календарного плану виконання, затвердження завдання завідувачем кафедри (додаток Б);
- збирання фактичних матеріалів з об'єкта дослідження під час переддипломної практики та їх обробка (обов'язково із застосуванням програмних продуктів *Microsoft Office*);
- написання першого варіанта тексту роботи, подання його для ознайомлення науковому керівнику;
- усунення недоліків; написання остаточного варіанта тексту, оформлення роботи відповідно до вимог (додатки В–К);
- подання завершеної магістерської роботи на перевірку і рецензування науковому керівнику, отримання відгуку (додаток М);
- попередній захист магістерської роботи проводиться на розширеному засіданні кафедри або в комісії викладачів;
- зовнішнє рецензування кваліфікаційної магістерської роботи, отримання зовнішньої рецензії (додаток Н) та відгуку (М);
- допуск магістерської роботи до захисту завідувачем кафедри;
- захист магістерської роботи у ЕК.

1.4. Керівництво кваліфікаційною роботою

Науковий керівник кваліфікаційної магістерської роботи затверджується наказом ректора університету за поданням випускової кафедри. Науковими керівниками магістерської робіт призначаються провідні викладачі та науковці випускової кафедри, які мають наукові ступені доктора/кандидата наук, а також працюють на посадах професора або доцента (як виняток, старшого викладача). Персональний склад наукових керівників дипломних робіт визначається і затверджується рішенням кафедри.

Перед початком роботи над кваліфікаційною роботою проводяться загальні збори студентів п'ятого курсу та викладачів, де роз'яснюються основні вимоги, що пред'являються до дипломних робіт, вказуються строки їх подання на кафедру і рецензування, вирішуються організаційні питання.

Науковий керівник спільно зі студентом визначають порядок написання кваліфікаційної роботи, програму роботи над дипломом, тобто вихідні дані по роботі, її зміст, структуру, терміни виконання окремих її розділів.

Науковий керівник видає здобувачу освіти завдання на виконання дипломної роботи, затверджене завідувачем кафедри (Додаток Б).

Студент починає підготовку кваліфікаційної роботи відповідно до графіку, узгодженим з науковим керівником (Додаток Б).

Студент складає проект плану дипломної роботи і представляє його науковому керівнику. Керівник затверджує план роботи. В процесі роботи план може коригуватися, може уточнюватися і формулювання теми дипломної роботи.

Науковий керівник проводить зі студентами індивідуальні консультації, які виступають не тільки як засіб надання допомоги студентам, але одночасно є і формою контролю процесу написання дипломної роботи. При невиконанні наміченого плану і графіку підготовки роботи керівник зобов'язаний зажадати у студента пояснення причин відставання і повідомити про це завідувачу кафедрою.

Керівник кваліфікаційної роботи надає здобувачу освіти науково-методичну допомогу:

- індивідуально консультує дипломника щодо вибору літературних джерел, збирання необхідної інформації, змісту роботи та з інших питань;
- розробляє завдання магістерської роботи, у т. ч. за складовими з об'єкта і предмета дослідження та використання джерел інформації;
- допомагає скласти план магістерської роботи й індивідуальне завдання;
- допомагає у підготовці наукових публікацій, доповідей на науково-методичні та науково-практичні конференції, конкурсних студентських робіт тощо;
- контролює дотримання графіка виконання магістерської роботи;
- рецензує частини роботи, перший варіант тексту та завершений рукопис;

- звертає увагу студента на недоліки в роботі (стиль викладання, оформлення, зміст підрозділів тощо), але не виправляє їх сам;
- надає відгук на кваліфікаційну магістерську роботу (додаток М);
- готує дипломника до захисту.

Порушення студентом календарного плану виконання роботи фіксується науковим керівником, який інформує завідувача кафедри. У разі невиконання графіка дипломної роботи студент за рішенням кафедри може бути недопущений до захисту магістерської роботи.

Консультавання окремих підрозділів магістерської роботи можуть здійснювати викладачі кафедр ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу». З урахуванням теми та спрямування магістерської роботи можливе додаткове залучення консультантів з інших кафедр університету. Консультанти призначаються рішенням відповідних кафедр університету.

Після остаточного оформлення чистового варіанту магістерської роботи студент і керівник роботи ставлять свої підписи на титульному аркуші магістерської роботи.

1.5. Основні етапи магістерського дослідження

Виконання дипломної роботи включає наступні етапи:

Перший етап – вибір, уточнення і затвердження теми дослідження. Випускова кафедра пропонує студенту перелік зразкових тем дипломних робіт (Додаток Р). Перелік щорічно корегується. Тема повинна носити проблемний характер і бути актуальною в теоретичному і (або) в практичному плані, політично, соціально і професійно значущою, відповідати профілю освітньо-професійної програми.

Студент пише заяву на ім'я завідувача кафедри про затвердження теми дипломної роботи і призначення наукового керівника (Додаток П).

Другий етап – складання плану-проспекту дослідження і його проведення. План-проспект дослідження включає в себе: формулювання цілей і задач, визначення проблеми дослідження і, можливо, висування гіпотези, вказівка на об'єкт, предмет дослідження, його процедуру і методи дослідження, емпіричну базу дослідження.

Третій етап – складання змісту, що представляє собою логічну схему дослідження. Зміст визначає структуру дипломної роботи, послідовність викладу матеріалу, відповідність частин. Зміст служить основою розподілу роботи на розділи і підрозділи, виконує роль путівника протягом усього дослідження.

Четвертий етап – складання списку джерел, що будуть використані під час підготовки диплому. Особливістю написання роботи за даною спеціальністю є велике число матеріалів, отриманих в мережі Інтернет. Вивчення літератури по темі доцільно здійснювати в наступній послідовності: нормативно-правові акти, монографії, підручники та навчальні посібники, статистичні збірники, публікації в періодичній пресі, інтернет-ресурси.

П'ятий етап – написання тексту дипломної роботи з дотриманням всіх вимог щодо робіт даного профілю.

1.6. Вибір теми дослідження

Розподіл кваліфікаційних робіт, які мають виконуватися здобувачами вищої освіти, відбувається за принципом наступництва наукового керівництва студентською науковою роботою на попередніх курсах навчання, а також з урахуванням наукових інтересів, що виявлені студентом.

Студентові надається право самостійно обрати тему кваліфікаційної магістерської роботи згідно з тематикою, затвердженою випусковою кафедрою (орієнтовний перелік тем наведено у додатку Р). Бажаним є виконання магістерської роботи за тематикою, яку замовлятимуть державні та підприємницькі структури.

Дипломник, за погодженням із науковим керівником, може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки (відповідно до попередньої власної науково-дослідницької роботи, до майбутнього місця роботи, можливостей отримання необхідної інформації).

Темою кваліфікаційної магістерської роботи є актуальна проблема сучасних міжнародних відносин і світової політики, що безпосередньо пов'язана з аналізом міжнародних конфліктів, механізмів їх запобігання, врегулювання та постконфліктної трансформації. Обрана тема повинна відповідати завданням та компетентностям, передбаченим освітньою програмою «Дипломатія та врегулювання конфліктів», і передбачати розв'язання конкретного прикладного дослідницького завдання.

Предметом дослідження є сукупність політичних, безпекових, правових, соціально-економічних, культурних та інших факторів і механізмів, що визначають виникнення, розвиток і врегулювання міжнародних конфліктів, а також інструменти дипломатичного впливу на ці процеси (переговори, медіація, санкції, миротворчі операції, превентивна дипломатія, миробудівництво).

Разом із вибором теми обов'язково визначається об'єкт дослідження, який має відповідати профілю освітньої програми та бути безпосередньо пов'язаним із конфліктною або потенційно конфліктною міжнародною взаємодією.

Об'єктом дослідження магістерської роботи за програмою «Дипломатія та врегулювання конфліктів» можуть бути:

- конкретні міжнародні, регіональні або локальні конфлікти (збройні, гібридні, заморожені, асиметричні) та процеси їх ескалації і деескалації;
- переговорні процеси, дипломатичні формати та практики міжнародного посередництва (у тому числі track diplomacy різних рівнів);
- діяльність міжнародних організацій, держав та недержавних акторів у сфері врегулювання конфліктів і підтримання миру;
- процеси запобігання конфліктам (early warning, early action) та інструменти превентивної дипломатії;

- постконфліктне відновлення, миробудівництво та трансформація конфліктів (peacebuilding, reconciliation, transitional justice);
- вплив глобальних і регіональних безпекових трендів (трансформація світового порядку, криза багатосторонності, гібридні загрози) на динаміку конфліктів;
- зовнішньополітичні стратегії держав у конфліктних умовах та їх участь у міжнародних коаліціях і безпекових форматах;
- роль і взаємодія державних і недержавних акторів (міжнародні організації, неурядові організації, медіа, приватний сектор) у процесах врегулювання конфліктів;
- інформаційно-комунікаційний вимір конфліктів (інформаційні війни, стратегічні комунікації, публічна дипломатія в умовах конфлікту);
- соціокультурні, етнополітичні та ідентифікаційні чинники конфліктів і їх вплив на можливості врегулювання;
- економічні та ресурсні аспекти конфліктів (санкції, енергетична безпека, відбудова, економічна дипломатія);
- регіональні та глобальні моделі врегулювання конфліктів і можливості їх адаптації до українського контексту.

Тема, об'єкт і предмет дослідження мають бути взаємоузгодженими, чітко сформульованими та орієнтованими на проведення глибокого аналітичного дослідження конкретного кейсу або порівняльного аналізу з обов'язковим виходом на практичні рекомендації у сфері дипломатії та врегулювання конфліктів.

Тема кваліфікаційної роботи має бути забезпеченою відповідними джерелами інформації та попередніми дослідженнями вітчизняних та зарубіжних дослідників.

Після остаточного узгодження з науковим керівником обрані теми магістерських робіт розглядаються і обговорюються на засіданні випускової кафедри. Працівник, який відповідає за організацію написання дипломних робіт на кафедрі, готує проект наказу по університету, в якому фіксується список студентів-дипломників, перелік тем магістерських робіт та наукові керівники.

Усі подальші зміни щодо теми роботи, об'єкта дослідження, керівництва тощо у разі необхідності аргументуються письмово (заява здобувача вищої освіти), погоджуються з науковим керівником (віза на заяві) і потребують зміни у наказі за письмовим клопотанням кафедри (витяг із протоколу засідання кафедри).

Теми кваліфікаційних робіт обговорюються на засіданнях кафедр і затверджуються наказом ректора (проректора з науково-педагогічної роботи) на початку другого семестру.

1.7. Збір та обробка фактичного матеріалу

Починати роботу доцільно з підбору джерел і літератури, необхідної для самостійного вивчення і розкриття теми. Основну літературу про предмет

дослідження може поради́ти науковий керівник. Однак цим пошук наукової літератури не повинен обмежуватися. Перш ніж приступити безпосередньо до пошуку, слід продумати його порядок. Для полегшення завдання слід відразу зрозуміти різницю між джерелами і науковою літературою.

Джерельна база дослідження є комплекс матеріалів первинного характеру, серед яких можуть бути опубліковані і неопубліковані документи, що знаходяться в архівних або в приватних зібраннях. Для студентів-міжнародників в якості джерел можуть виступати стратегії національної безпеки та зовнішньополітичної діяльності держав, програмні документи міжнародних організацій, міжнародні договори, угоди, повідомлення для преси, інші офіційні документи, опубліковані в періодичній пресі або розміщені на сайтах міністерств і відомств, міжнародних організацій, політичних партій, персональних сторінках політичних діячів, дипломатичне і особисте листування, рукописні неопубліковані тексти, спогади політичних діячів. Одним словом, джерело – це інформація «з перших рук».

Наукова література є результат обробки, аналізу і осмислення первинної інформації, її систематизації, класифікації. Це свого роду вторинний продукт, поява якого пов'язана з певною авторською концепцією, зумовлена формулюванням певних наукових цілей і завдань, продиктованих існуючою методологією наукового дослідження. До науковій літературі належать монографічні та колективні праці, збірники статей, публікації в періодичних академічних виданнях.

При підготовці диплому необхідно ознайомитися з усіма видами джерел і наукової літератури так або інакше пов'язаних з предметом дослідження. Доцільно починати вивчення теми з навчальних посібників, в яких викладено основні знання з обраної проблематики та наводяться списки рекомендованої літератури (слід, однак, пам'ятати, що навчальні посібники не прийнято включати до списку літератури). Після цього можна перейти до вивчення джерел і вузькоспеціальної літератури. В даному процесі допоможуть наступні ресурси:

1. Штучний інтелект. Використання ШІ для пошуку, систематизації інформації за темою дослідження та реферування наукових публікацій за темою дослідження у межах предметної області дозволяє пришвидшити опрацювання великих масивів літератури, але вимагає обов'язкової перевірки коректності посилань на першоджерела.

Для написання кваліфікаційної роботи студентам варто рекомендувати інструменти, які спеціалізуються на роботі з науковими базами даних (на відміну від звичайного ChatGPT, який може вигадувати джерела). Зокрема, Consensus, Elicit, ResearchRabbit, NotebookLM та ін. для оптимізації пошуку, систематизації та реферування релевантної літератури. Водночас використання ШІ-технологій покладає на автора кваліфікаційної роботи обов'язок дотримуватися принципів академічної доброчесності: критичний аналіз згенерованих результатів та верифікація коректності бібліографічних посилань на першоджерела є обов'язковими етапами дослідження. Штучний інтелект слід розглядати як допоміжний інструмент аналітичної обробки інформації, тоді як остаточна інтерпретація наукових положень та формулювання авторських висновків залишаються виключною прерогативою дослідника.

2. Спеціальна періодика. При написанні магістерської роботи слід використати провідні наукові видання України з міжнародних відносин. У даному випадку це наступні часописи: «Актуальні проблеми міжнародних відносин», «Актуальні проблеми політики», Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: «Міжнародні відносини», Вісник Львівського університету. Серія: «Міжнародні відносини», Вісник Маріупольського державного університету. Серія: «Історія, політологія», Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм», «Зовнішні справи», «Стратегічна панорама», «Стратегічні пріоритети», «Проблеми всесвітньої історії» та ін.

У світі видається тисячі журналів з міжнародних відносин, тому вкрай важливо вміти обирати кращі з них. Для цього варто скористатися рейтингом провідних журналів світу, які входять в Scopus за напрямком «політичні науки і міжнародні відносини» (див. табл. 1).

Таблиця 1

Топ-20 наукових журналів світу за напрямком «Політичні науки і міжнародні відносини» станом на 2025 р. за даними SCOPUS

№	Назва журналу	Країна
1	American Journal of Political Science	Велика Британія
2	International Organization	Велика Британія
3	Quarterly Journal of Political Science	США
4	American Political Science Review	Велика Британія
5	Political Analysis	Велика Британія
6	International Security	США
7	World Politics	Велика Британія
8	Journal of Conflict Resolution	США
9	Journal of Peace Research	США
10	Western European Politics	Велика Британія
11	Political Psychology	Велика Британія
12	International Studies Quarterly	Велика Британія
13	Security Studies	Велика Британія
14	International Affairs	Велика Британія
15	European Union Politics	США
16	European Journal of International Relations	США
17	Creativity Studies	Велика Британія
18	Perspectives on Politics	Велика Британія
19	Conflict Management and Peace Science	США
20	Review of International Organizations	Німеччина

3. Аналітичні центри. Важливим кроком наукового дослідження є виявлення провідних світових аналітичних центрів з досліджуваної проблеми. Для вибору кращих світових аналітичних центрів варто скористатися рейтингом таких центрів, який складається Пенсільванським університетом (так зв. «Філадельфійський рейтинг») (табл. 2).

Таблиця 2

30 провідних аналітичних центрів світу з міжнародних відносин

1	Brookings Institution (United States)
2	French Institute of International Relations (IFRI) (France)
3	Carnegie Endowment for International Peace (United States)
4	Bruegel (Belgium)
5	Center for Strategic and International Studies (United States)
6	Fundação Getulio Vargas (FGV)
7	Chatham House (United Kingdom)
8	Heritage Foundation (United States)
9	RAND Corporation (United States)
10	International Institute for Strategic Studies (IISS) (United Kingdom)
11	Wilson Center, FKA Woodrow Wilson International Center for Scholars (United States)
12	Peterson Institute for International Economics (PIIE) (United States)
13	Center for American Progress (CAP) (United States)
14	Japan Institute of International Affairs (JIIA) (Japan)
15	Cato Institute (United States)
16	Konrad Adenauer Foundation (KAS) (Germany)
17	Council on Foreign Relations (CFR) (United States)
18	Fraser Institute (Canada)
19	Friedrich Ebert Foundation (FES) (Germany)
20	Korea Development Institute (KDI) (Republic of Korea)
21	Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP) (Germany)
22	Carnegie Endowment for International Peace Middle East Center (Lebanon)
23	Centre for European Policy Studies (CEPS) (Belgium)
24	Brookings Institution (India)
25	Asian Development Bank Institute (ADBI) (Japan)
26	Clingendael, Netherlands Institute of International Relations (Netherlands)
27	Carnegie Endowment for International Peace Moscow Center (Russia)
28	European Council on Foreign Relations (ECFR) (United Kingdom)
29	Human Rights Watch (United States)
30	China Institutes of Contemporary International Relations (CICIR) (China)

4. Тематичні каталоги бібліотек. В першу чергу необхідно вивчити перелік видань, що є в розпорядженні Центральної наукової бібліотеки (ЦНБ) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<<http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>>). Скориставшись тематичним пошуком, можна вийти на розділ, що цікавить, а потім через ключові слова уточнити тематику пошуку.

Каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>) дозволяє за ключовими словами підібрати значне коло наукової літератури. На сайті бібліотеки представлені також повнотекстові ресурси періодичних наукових видань, авторефератів дисертацій та ін.

5. Сайти міжнародних організацій.

- Arab League Online. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.arableagueonline.org/>.

- Asia-Pacific Economic Cooperation. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.apec.org/>.
- Association of Southeast Asian Nations. Офіційний веб-сайт. URL: <http://asean.org/>.
- Caribbean Community Secretariat. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.caricom.org/>.
- CIA World Factbook. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>.
- European Commission. Офіційний веб-сайт. URL: https://ec.europa.eu/commission/index_en.
- MERCOSUR. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.mercosur.int/>.
- North American Free Trade Agreement. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.nafta-sec-alena.org/>.
- North Atlantic Treaty Organization. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.nato.int/>.
- Organization for Security and Co-operation in Europe. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.osce.org/>.
- Organization of the Black Sea Economic Cooperation. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.bsec-organization.org/Pages/homepage.aspx>.
- UNESCO. Офіційний веб-сайт. URL: <http://en.unesco.org/>.
- United Nations Commission on Trade and Development. Офіційний веб-сайт. URL: <http://unctad.org/en/Pages/statistics.aspx>.
- UNITED NATIONS. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.un.org/en/index.html>.

6. Список літератури й підрядкові виноска в уже знайдених виданнях: монографіях, збірниках, наукових статтях, авторефератах дисертацій тощо.

Кожне з джерел по-своєму важливе. Праці вчених, фахівців, законодавчі і нормативні акти складають методологічну і методичну основи роботи над темою. Монографії та статті дозволяють глибоко проаналізувати сутність і причинно-наслідкові зв'язки досліджуваних явищ. При написання дипломної роботи студентам рекомендується також використовувати наукові й методичні праці викладачів ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу».

Обираючи джерело, потрібно звертати увагу на рік видання книги. Як правило, вивченню підлягають праці, що містять останні досягнення науки з даного питання (за винятком історичних проблем). Бажано використовувати джерела, видані не більше 5 років тому.

При вивченні літератури зустрічаються нові поняття, визначення. Кожне з них слід виписати окремо, а потім за допомогою довідників знайти їх смислове значення.

Прочитавши та опрацювавши відібрану літературу, студент одержує загальне уявлення про тему власного дослідження, визначає її найважливіші проблеми.

Важливу роль у систематизації прочитаного відіграють нотатки. Зручніше робити нотатки на окремих аркушах. Аркуш ділиться на дві частини. В правій частині коротко формулюється сутність нотатки. Потім записується її текст. Вона може мати вигляд цитати, переказу змісту, тез, статистичної або хронологічної таблиці. Записи повинні бути компактними, стисло висловлювати зміст тексту. В лівій частині аркуша необхідно коротко сформулювати своє ставлення до даної тези, цитати, висловити свою думку або пропозицію щодо рішення питання. Після нотаток обов'язково дається посилання на джерело.

Зроблені нотатки групуються за проблемами. Забезпеченість нотатками тих або інших проблем покаже, які питання теми можна висвітлити з достатньою повнотою, а які ні. Зміст згрупованих за проблемами нотаток є основою складання плану роботи. Консультація з керівником допоможе сформулювати його остаточно.

Викладення питань плану повинно бути логічним, чітким, зрозумілим. Нечіткі, неконкретні формулювання можуть легко відвести від основної теми. Навпаки, зайва деталізація питання звузить тему дослідження. Від точності формулювання питань плану багато в чому залежить успіх роботи. Необхідно ретельно продумати внутрішню логічну структуру кожного питання і, керуючись даною логікою, розпочинати написання тексту.

Студенту слід зважати те, що робота не обов'язково повинна включати весь зібраний матеріал. До тексту відбираються основні проблеми, які дають можливість повністю розкрити зміст теми.

II. СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна магістерська робота з міжнародних відносин повинна включати наступні обов'язкові частини:

1. Титульний аркуш.
2. Заповнений бланк завдання (додаток Б)
3. Реферат (анотація).
4. Зміст.
5. Перелік умовних позначень, символів та скорочень.
6. Вступ.
7. Теоретичний розділ (включаючи огляд літератури).
8. Аналітико-прикладний розділ (експериментальна (практична, розрахункова) частина).
9. Прогностичний розділ.
10. Охорона праці та безпека професійної діяльності у сфері міжнародних відносин.
11. Висновки (підсумки роботи).
12. Список використаних джерел (список літератури).
13. Додатки.

Текст кваліфікаційної роботи виконується літературною українською мовою з дотриманням норм наукового стилю. Кожен з основних розділів кваліфікаційної роботи має містити не менше двох параграфів (додаток А). Усі частини магістерської роботи повинні бути логічно пов'язані між собою і доповнювати одна одну, щоб кожен наступний матеріал був продовженням попереднього. Загальний обсяг дипломної роботи не має перевищувати 50-100 друкованих сторінок.

2.1. Титульна аркуш

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи оформлюється відповідно до вимог, встановлених Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна (див.: додаток В).

Завершену роботу підписують на титульній сторінці та на бланку завдання: дипломник – автор роботи, науковий керівник, консультанти, завідувач кафедри.

2.2. Бланк завдання

Завдання на кваліфікаційну роботу містить мету, об'єкт і предмет дослідження, розгорнутий зміст (план) роботи, календарний графік виконання роботи, складається студентом разом з науковим керівником, науковим консультантом, підписується ними та затверджується завідувачем випускової кафедри (див. додаток: Б).

2.3. Реферат (анотація)

Реферат (анотація) – це лаконічний огляд кваліфікаційної роботи. Його головне призначення полягає в тому, щоб чітко розкрити суть проведеного дослідження, продемонструвати ключові результати, підсумки та вказати на перспективи їх практичного використання.

Вимоги до реферату

Обсяг: не більше 1 сторінки (до 500 слів).

Мова: складається у двох варіантах – українською та англійською (допускається використання іншої офіційної мови ЄС замість англійської).

Текст анотації має бути змістовним і послідовно висвітлювати такі складові роботи:

- мету дослідження;
- об'єкт та предмет;
- застосовані методи дослідження;
- отримані результати та їхню наукову новизну;
- загальні висновки;
- ключові слова: одразу після основного тексту реферату (кожною з мов) необхідно навести перелік термінів, що є базовими для розуміння тематики роботи. Кількість: від 5 до 15 слів або словосполучень.

Ключові слова подаються виключно в називному відмінку та перераховуються через кому.

2.4. Зміст

Зміст кваліфікаційної роботи визначається її темою і відображається в плані, що затверджується науковим керівником, розміщується безпосередньо після реферату, починаючи з нової сторінки. Зміст включає: вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів і підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки. Навпроти кожної позиції проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

2.5. Перелік умовних позначень, символів та скорочень

У кваліфікаційній роботі подається перелік умовних скорочень, якщо в ній використано специфічні маловідомі скорочення, символи, позначення тощо. Ліворуч списку вказується символ, праворуч – його повне значення або розшифрування. При першій згадці будь-якого з цих елементів у тексті роботи його обов'язково розшифровують.

2.6. Вступ

У вступі послідовно викладається: обґрунтування вибору теми та її актуальність; ступінь вивченості проблеми; об'єкт дослідження; предмет дослідження; мета роботи; завдання дослідження; методологія дослідження; специфіка джерельної бази; практична значущість; апробація результатів роботи, структура роботи.

Обґрунтування актуальності обраної теми – початковий етап будь-якого дослідження. Те, як її автор уміє вибрати тему, наскільки правильно він цю тему розуміє й оцінює з погляду своєчасності і соціальної значущості, характеризує його наукову зрілість і професійну підготовленість. Висвітлення

актуальності повинне бути небагатослівним: в межах однієї сторінки треба показати головне – суть проблемної ситуації.

У *характеристиці ступеня вивченості проблеми* вказується, хто, коли і які аспекти досліджував. У випадку, якщо обрана тема є достатньо розробленою у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі, необхідно переконливо обґрунтувати доцільність її подальшої розробки.

Представлення *об'єкта дослідження* починають фразою: «Об'єктом дослідження магістерської роботи є ...».

Визначення *предмету дослідження* – це відповідь на питання: «Що, які властивості і які зв'язки об'єкта вивчати?» Якщо дослідник не уявив, на що спрямоване дослідження і де пролягають його межі, то він не може переконливо поставити проблему і завдання, а також скласти програму дослідження.

Метою будь-якого дослідження є отримання певного конкретного результату – встановлення параметрів або властивостей об'єкта, оцінка рівня розвитку, виявлення недоліків і проблем, формулювання програми розвитку, обґрунтування напрямків вдосконалення тощо. Процес виконання роботи (вивчення, дослідження, аналіз тощо) метою не є.

Завдання дослідження – це етапи, послідовність виконання роботи. Структура (зміст) роботи зазвичай є повним відображенням вирішуваних завдань. Перелік завдань розпочинають такою фразою: «У *процесі дослідження розв'язувалися наступні завдання: ...*» – далі послідовно перераховуються виконані операції (перша, друга і т. д.).

Методологія дослідження – сукупність вихідних теоретичних положень, принципів та методів. Вона формується як на підставі загальних принципів пізнання, так і під впливом особливостей предмета дослідження. Різноманітність теоретико-методологічних підходів міжнародно-політичної науки може бути зведена до наступних парадигм: політичного реалізму (включає в себе класичний реалізм і неореалізм), лібералізму (традиційний ідеалізм і неолібералізм), неомарксизму, а також різні модерністські та постмодерністські теорії.

Специфічні риси об'єкта, предмета та методології дослідження визначають сукупність методів і конкретну техніку їх застосування. Можна виділити три групи методів міжнародно-політичної науки. Перша група: загальнотеоретичні методи – об'єднують найпростіші прийоми та способи пізнання міжнародних відносин (аналіз і синтез, порівняння, типізації, ідеалізації, спостереження та ін). Друга група: експлікативні методи – група прийомів і способів дослідження, що мають аналітичний характер і відзначаються точністю і конкретністю. До них належать: контент-аналіз, івент-аналіз, когнітивне картування, статистичний метод та ін. Третя група: конструктивні методи – пов'язані з ідеалізованим відтворенням реальності, до них належать: експеримент, моделювання, прогнозування, дельфійський метод, побудова сценаріїв, системний метод та ін.

Специфіка джерельної бази. Слід зазначити найцікавіші книги, довідники, статті, звіти; розподілити їх за важливістю, якістю інформації, оригінальністю викладення, глибиною розробок: «Інформаційною базою

служували роботи ... (прізвища авторів з посиланням на номер у списку джерел), матеріали преси ... (яких видань), фактичні дані ... (яких установ)». Також треба вказати проблеми і недоліки джерельної бази, які ускладнюють дослідження.

Практична значущість (за наявності) повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути оприлюднені та використанні для підготовки аналітичних довідок, укладання довідників, наукових та навчальних видань.

Апробація результатів роботи (за наявності) має містити назви статей, тез доповідей, підготовлених за матеріалами роботи, виступи на науково-практичних конференціях.

Структура роботи. Завершується вступ стандартною фразою: «Робота складається зі вступу, N розділів, висновків; містить N сторінок тексту, N рисунків, N таблиць, N додатків. Список джерел включає N найменувань літератури, N електронних публікацій».

Обсяг вступу не має перевищувати 3-4 сторінок, або 3% тексту рукопису.

2.7. Теоретичний розділ

Теоретичний розділ присвячується системному аналізу наукових підходів до досліджуваної проблеми з акцентом на теоріях міжнародних конфліктів, дипломатії та миробудівництва. Його метою є формування концептуальної рамки дослідження та підготовка підґрунтя для подальшого прикладного аналізу.

Перший підрозділ зазвичай присвячують розкриттю *теоретико-методологічних основ дослідження*. У першому підрозділі необхідно:

- здійснити критичний огляд сучасних теорій міжнародних відносин і конфліктів (реалізм, неолібералізм, конструктивізм, теорії конфліктної трансформації, миробудівництва, гібридних війн тощо);
- проаналізувати наукові підходи до пояснення причин, типології та динаміки конфліктів;

У другому підрозділі доцільно *визначити та операціоналізувати ключові поняття дослідження* (гібридна війна, конфлікт, ескалація, деескалація, медіація, переговори, санкції, миротворчість, постконфліктне відновлення тощо);

- обґрунтувати методи дослідження (case study, порівняльний аналіз, інституційний аналіз, контент-аналіз, івент-аналіз тощо).

Обов'язковим є залучення:

- міжнародно-правових документів (угоди, резолюції, договори);
- аналітичних матеріалів міжнародних організацій;
- дипломатичних форматів і механізмів врегулювання конфліктів;
- сучасних емпіричних баз даних конфліктів.
- обґрунтовується власна дослідницька позиція та методологія.

Третій підрозділ має розкривати *контекстуалізацію конфлікту та містити аналітичний профіль країни/регіону*. Іншими словами, він має бути спрямований на формування цілісного аналітичного профілю, який пояснює середовище виникнення та розвитку конфлікту.

Обов'язкові структурні елементи:

1. Політико-безпековий контекст:

- тип політичного режиму (з використанням міжнародних індексів, див.: табл. 3);
- рівень інституційної спроможності держави;
- участь у міжнародних безпекових структурах;
- наявність внутрішніх і зовнішніх безпекових загроз.

Таблиця 3

Місце держави в міжнародних індексах

Індекс	Рік	Позиція	Кількість країн	Джерело
Human Development Index	2026	...	191	UNDP
Fragile States Index	2026	...	179	Fund for Peace
Global Peace Index	2026	...	163	IEP
Corruption Perceptions Index	2026	...	180	Transparency International
Freedom in the World	2026	...	210+	Freedom House
Military Expenditure Ranking та ін.	2026	...	—	SIPRI

2. Історико-політичні передумови:

- умови формування державності;
- конфлікти, кризи трансформації, проблемні поля;
- фактори історичної пам'яті та ідентичності.

3. Соціально-демографічні характеристики:

- етнічна та конфесійна структура;
- демографічні дисбаланси;
- міграційні процеси;
- соціально-економічна нерівність як чинник конфліктогенності.

4. Економічний і ресурсний контекст:

- макроекономічні показники (з актуальними графіками);
- ресурсна база (енергетика, природні ресурси);
- економічні дисбаланси;
- вплив санкцій і зовнішньоекономічних факторів.

5. Інформаційно-комунікаційне середовище:

- роль медіа та інформаційних потоків;
- загальні характеристики інформаційного простору;
- рівень цифровізації та інформаційної вразливості.

Обсяг розділу не має перевищувати 25-30% загального обсягу роботи. На завершення потрібно зробити висновки, у яких узагальнити теоретичні підходи; визначити специфіку досліджуваного конфлікту; сформулювати ключові аналітичні узагальнення.

2.8. Аналітичний розділ

Аналітичний розділ має прикладний, дослідницько-інтерпретаційний характер і не повинен містити виклад теоретичного матеріалу. Його зміст спрямований на комплексний аналіз сучасного стану досліджуваної міжнародно-політичної проблеми, конфлікту або процесу із використанням емпіричних даних, нормативно-правових джерел та аналітичних матеріалів.

Назва розділу формулюється відповідно до предмета дослідження, наприклад:

«Аналіз ...», «Сучасний стан та динаміка ...», «Дипломатичні механізми управління ...».

Метою розділу є:

- виявлення, систематизація та інтерпретація ключових процесів і явищ у сфері міжнародних відносин;
- аналіз причин, структури, динаміки та наслідків конфлікту (або проблемної ситуації);
- оцінка впливу досліджуваних процесів на зовнішньополітичну поведінку акторів;
- визначення ролі дипломатії, переговорів, медіації та інших інструментів врегулювання конфліктів.

Аналітичний розділ повинен базуватися на:

1. Системному аналізу міжнародно-політичних процесів;
2. Conflict mapping (структурному аналізу конфлікту);
3. Порівняльному аналізу політик і стратегій акторів;
4. Аналізу рішень (decision-making analysis);
5. Інтерпретації емпіричних даних (статистика, індекси, кейси).

У даному розділі кваліфікаційної роботи *обов'язково має бути представлений аналіз основних доктринальних документів зовнішньої політики досліджуваної країни або текстів двосторонніх угод, статутних документів міжнародних організацій тощо*. Висвітлення тих або інших правових документів зумовлено темою дипломної роботи. Очевидно, що дипломна робота, присвячена двостороннім відносинам буде спиратися на міжнародні двосторонні угоди про співробітництво у різних сферах взаємодії держав. Проблематика зовнішньої політики ґрунтується на документах політико-правового оформлення зовнішньополітичної лінії держави, основних документах із зовнішньої та внутрішньої політики, до яких належать стратегія національної безпеки, концепція зовнішньої політики, військова доктрина держави та ін. Теми, пов'язані із діяльністю міжнародних організацій у вирішенні тих або інших глобальних чи регіональних проблем, потребують залучення документів міжнародних організацій (конвенцій, угод, домовленостей, директив, постанов та ін.)

Здобувач повинен:

- дослідити інституційні механізми формування зовнішньої політики;
- визначити ключових акторів (державні органи, еліти, групи впливу);
- проаналізувати внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на рішення;
- показати логіку та етапи реалізації зовнішньополітичної стратегії.

У межах аналітичного розділу обов'язковим є застосування conflict mapping, який передбачає:

- ідентифікацію ключових акторів (державних і недержавних);
- визначення їх інтересів, позицій і стратегій;
- аналіз ресурсів і важелів впливу;
- дослідження взаємозв'язків (альянси, конфронтації, залежності);
- визначення стадії конфлікту (ескалація, стагнація, деескалація);
- виявлення тригерів ескалації та потенційних точок врегулювання.

Conflict mapping має бути представлений:

- у табличній формі (структурована матриця);
- у вигляді схеми/графічної моделі конфлікту.

Особливу увагу у межах другого розділу потрібно приділити аналізу дипломатичних інструментів врегулювання конфлікту:

- переговорам і дипломатичним форматам;
- міжнародному посередництву (mediation);
- санкційній політиці;
- миротворчим операціям;
- інструментам публічної та цифрової дипломатії.

Необхідно оцінити ефективність цих інструментів, їх обмеження, вплив на динаміку конфлікту.

Здобувач має врахувати аналіз регіонального та глобального контексту:

- визначити місце досліджуваного конфлікту в регіональній системі міжнародних відносин;
- оцінити вплив великих держав і міжнародних акторів;
- проаналізувати геополітичні, гео економічні та безпекові чинники.

Усі аналітичні висновки повинні ґрунтуватися на: актуальних статистичних даних за останні 3-5 років, міжнародних індексах і рейтингах, аналітичних звітах міжнародних організацій; даних відкритих джерел.

Таблиці, графіки, діаграми обов'язково супроводжуються аналітичними коментарями, які: пояснюють тенденції, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, підкріплюють аргументацію дослідника.

Усі можливі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися тлумаченнями та висновками, які дозволяють визначити сутність, особливості й тенденції процесів, що спостерігаються на об'єкті.

На завершення даного розділу необхідно зробити аналітичні коментарі та висновки щодо кожного напрямку дослідження.

Обсяг другого розділу – 30-35% тексту магістерської роботи.

2.9. Прогностичний розділ

Завданням третього, прогностичного розділу є *прогнозування політичної поведінки та взаємодії окремих держав та міжнародних організацій у вирішенні тих або інших міжнародно-політичних проблем* на глобальному, регіональному та локальному рівнях. В основі даного розділу – оцінка

концептуальних підходів та обґрунтування власних прогнозів і сценаріїв вирішення міжнародних конфліктів, забезпечення міжнародної та регіональної безпеки, проблеми та перспективи двосторонньої співпраці України та досліджуваної країни (регіону). Студент має продемонструвати вміння прогнозувати політичні, економічні, дипломатичні, безпекові, суспільні й ін. ризики для країн та регіонів у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

Головним завданням третього розділу є прогнозування динаміки розвитку конфлікту, моделювання політичної поведінки акторів та оцінка ефективності дипломатичних інструментів управління кризою. На основі аналізу концептуальних підходів здобувач має обґрунтувати власні прогнози щодо шляхів вирішення міжнародного конфлікту, перспектив міжнародної медіації та оцінити наслідки цієї кризи для національних інтересів України.

Основний фокус має бути спрямований на:

- прогнозування безпекових, політичних, економічних та дипломатичних ризиків, пов'язані з ескалацією або замороженням конфлікту;
- оцінку ефективності існуючих форматів врегулювання та пропозицією альтернативних механізмів міжнародної медіації;
- визначенні впливу досліджуваного конфлікту (наприклад, у Тайванській протоці) на трансформацію регіональної та глобальної систем безпеки.

Прогностичний інструментарій та сценарне моделювання

Розділ має базуватися на активному використанні прогностичних методів: моделювання, експертних оцінок, побудови сценаріїв, екстраполяції тощо.

Особливу увагу слід приділити побудові сценаріїв розвитку конфлікту у середньостроковій (до 5 років) та довгостроковій (10-15 років) перспективі:

- базовий (інерційний) – збереження поточних тенденцій;
- ескалаційний – загострення конфлікту;
- деескалаційний / врегулювання – перехід до переговорного процесу.

Також, за можливості, можна виділити компромісний/гібридний сценарій та сценарій «чорного лебедя» (непередбачувані події).

Сценарій передбачатиме висування гіпотез щодо логічної послідовності подій та визначення альтернатив розв'язання проблеми.

Для побудови реалістичних сценаріїв та оцінки дипломатичних перспектив необхідно виділити магістральні тенденції, фактори, що визначають стратегічну обстановку. Аналіз має спиратися на звіти міжнародних організацій та провідних аналітичних центрів у таких сферах:

1. Безпека та політика: трансформація альянсів, мілітаризація регіону, ефективність дипломатичного стримування.

2. Економіка та геоекономіка: вплив санкцій, економічний примус, технологічна конкуренція (наприклад, індустрія напівпровідників).

3. Наука і технології: роль кібербезпеки, штучного інтелекту та новітніх озброєнь у зміні балансу сил.

4. Соціальна сфера: суспільні настрої, інформаційна безпека, вплив пропаганди.

Український вимір: інтереси та двосторонні відносини

Завершальним етапом прогнозування є окреслення наслідків досліджуваного конфлікту для національних інтересів України та перспектив її двосторонньої співпраці з ключовими акторами. Оцінка має містити:

1. Аналіз викликів для національної безпеки України у разі ескалації конфлікту (відволікання уваги партнерів, перерозподіл військової допомоги тощо).

2. Оцінку правової бази та позицій сторін щодо ключових питань міжнародного порядку денного (зокрема, ставлення акторів до російсько-української війни).

3. Виявлення потенціалу співпраці у політичній, торгово-економічній, військово-технічній та гуманітарній сферах.

4. Характеристику економічного виміру відносин: обсяг і динаміка товарообігу, структура експорту/імпорту, вразливість ланцюгів постачання.

Вимоги до візуалізації та аргументації

З метою обґрунтування висунутих гіпотез, сценаріїв та економічних показників здобувач зобов'язаний:

1. Оперувати перевіреними даними та фактами з надійних джерел.

Застосовувати комплекс якісних та кількісних методів аналізу.

2. Обов'язково використовувати інфографіку (графіки, діаграми, матриці сценаріїв (рис. 4)) для візуалізації структури експорту/імпорту, динаміки товарообігу, військових витрат або ймовірності розгортання конфліктних сценаріїв.

Таблиця 4

Шаблон сценарної матриці розвитку міжнародного конфлікту

Параметр аналізу	Базовий (інерційний) сценарій	Ескалаційний сценарій	Деескалаційний (врегулювання) сценарій
Ключові драйвери (фактори впливу)			
Фактори невизначеності			
Тригери (пускові події)			
Ключові актори			
Інтереси акторів			
Стратегії та інструменти			
Логіка розвитку подій (послідовність)			
Роль міжнародних організацій			
Зовнішнє втручання (за наявності)			
Безпекові наслідки			
Політичні наслідки			
Економічні наслідки			
Гуманітарні наслідки			
Ймовірність реалізації (%) / якісна оцінка			
Часовий горизонт			

(коротко-/середньо-/довгостроковий)			
Ранні індикатори (early warning signals)			

2.10. Охорона праці та безпека професійної діяльності у сфері міжнародних відносин

Розділ з охорони праці є обов'язковою складовою кваліфікаційної магістерської роботи та має прикладний, аналітично-управлінський характер. Його зміст повинен відображати специфіку професійної діяльності фахівців у сфері міжнародних відносин – дипломатів, аналітиків, співробітників міжнародних організацій, державних службовців та експертів з врегулювання конфліктів.

Оскільки діяльність фахівців-міжнародників (дипломатів, аналітиків, співробітників міжнародних організацій) переважно не пов'язана з небезпечними промисловими об'єктами, головний акцент має бути зміщений на дослідження міжнародно-правових стандартів, ергономіки та безпеки офісного середовища.

Обсяг: 7–10 сторінок основного тексту.

Розділ доцільно структурувати за трьома взаємопов'язаними підрозділами.

1. Нормативно-правове та інституційне забезпечення охорони праці.

У цьому підрозділі необхідно здійснити системний аналіз правових засад охорони праці з урахуванням міжнародного та національного контекстів.

Міжнародно-правовий рівень: аналіз стандартів Міжнародної організації праці (МОП); характеристика ключових конвенцій МОП як інструментів формування глобальної культури безпеки праці; оцінка ролі міжнародних організацій у встановленні стандартів безпечного робочого середовища як складової прав людини.

Національне законодавство: аналіз Закону України «Про охорону праці», Кодексу законів про працю; механізми імплементації міжнародних стандартів у національну практику; оцінка відповідності практики досліджуваної установи чинному законодавству.

Галузева специфіка: особливості застосування норм охорони праці в дипломатичній службі; вплив дипломатичного імунітету та принципу екстериторіальності на трудові відносини; організація системи безпеки праці в міжнародних організаціях.

2. Ергономіка, виробнича гігієна та психофізіологічні аспекти професійної діяльності.

Підрозділ має бути присвячений аналізу умов праці в офісно-аналітичному середовищі з урахуванням специфіки інтелектуальної та комунікаційної діяльності. Ключові напрями аналізу: організація робочого середовища, ергономіка робочого місця, психофізіологічні ризики.

3. Цивільний захист, безпека та реагування на надзвичайні ситуації.

Підрозділ має відображати здатність організації забезпечити безпеку персоналу в умовах криз і загроз, що особливо актуально в контексті сучасного

безпекового середовища. Основні складові: пожежна безпека, цивільний захист, безпековий вимір у міжнародній діяльності (ризика роботи в зонах конфліктів, протоколи безпеки для дипломатичних місій, управління ризиками під час міжнародних відряджень).

2.11. Висновки

Обсяг 3–5 сторінок, або 5% тексту рукопису. Висновки мають підсумовувати всю виконану роботу. Тут стисло викладаються висновки і пропозиції, які складають предмет захисту, – кінцеві результати виконаної роботи, що доводять досягнення автором поставленої мети дослідження.

Висновки і пропозиції повинні бути сформульовані в тезовій формі, чітко, зрозуміло; вони мають відображати зміст роботи, її теоретичне і практичне значення. Кваліфіковано кожний пункт висновків складається з двох логічних частин – твердження («визначено ...») і доказу («тому що ...», «на підставі...»).

Висновки і пропозиції формулюються за пунктами (бажано нумерованим – перше, друге і т. д.) послідовно за кожним параграфом роботи. Фактично кожен пункт висновків є відповіддю на сформульовані у вступі завдання дослідження. Опис об'єкта, методика дослідження та інший зміст основної частини роботи у висновках не дублюються. У висновках не можуть з'явитися нові пропозиції, які не були розглянуті та обґрунтовані в дипломній роботі.

На завершення у висновках необхідно сказати про стан досягнення мети магістерської роботи, а також про вирішення основних завдань, визначених у вступі.

2.12. Список використаних джерел (список літератури)

Список використаних джерел оформляється відповідно до вимог державного стандарту ДСТУ 8302:2015.

Перелік використаних джерел рекомендується складати за абеткою в такій послідовності:

- закони України;
- укази Президента України;
- декрети й ухвали Кабінету Міністрів України;
- монографії, книги, статті, збірки документів (наводяться в алфавітному порядку за прізвищем авторів);
- іноземні джерела;
- ресурси електронних бібліотек;
- недруковані фондові, відомчі та авторські матеріали (*додаток К*).

Бібліографічний список нумерується від першої до останньої назви. Підзаголовки до окремих типів документів не робляться, кожний документ нумерується окремо. Роботи одного автора розміщуються відповідно до алфавіту назв або хронології написання праць.

Назви праць прийнято писати мовою оригіналу. Спочатку подається література мовами народів, які користуються кирилицею, потім література

мовами народів, які користуються латиницею. Нумерація усіх використаних джерел суцільна – від першого до останнього.

Бібліографічний опис має такі складові:

- прізвище автора або прізвища авторів з великої літери;
- основний заголовок;
- підзаголовні дані;
- відомості про видання;
- місто видання;
- видавництво або організація, що видає;
- дата видання;
- обсяг (у сторінках).

З використанням цього стандарту для формування списку літератури у наукових роботах можна ознайомитись на сайті Центральної наукової бібліотеки у розділі «Бібліографічна інформація» за посиланням: http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/osnovi_ukr.htm

2.13. Додатки

Додатки розміщуються після списку використаної літератури. Вони містять необхідний ілюстративний і довідковий матеріал, що служить початковою базою для розрахунку:

- таблиці допоміжних цифрових даних;
- проміжні формули і розрахунки;
- законодавчі акти;
- заповнені бланки різних документів;
- зразки документів.

Не допускається включення в додаток матеріалів, на які відсутні посилання в тексті. Заголовок додатку підписують окремим рядком, жирним шрифтом, по центру, з великої літери.

Кожний додаток розташовують з нової сторінки зі вказівкою вгорі праворуч сторінки слова «Додаток», надрукованого великими літерами, та його позначення. Додатки позначають великими літерами кирилиці й латиниці, починаючи з А, за винятком букв З, И, О, Ч, Ъ, І Ї, Є. У разі повного використання букв українського і латинського алфавітів допускається позначати додатки арабськими цифрами.

Текст кожного додатка можна розбивати на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, які нумеруються в межах кожного додатка. Перед номером ставиться позначення цього додатка, наприклад, В.1.2 (другий підрозділ першого розділу додатка В).

Малюнки, таблиці і формули, розміщені у додатку, нумеруються арабськими цифрами в межах кожного додатка: «Таблиця Б.1» (перша таблиця додатка Б).

III. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна магістерська робота має бути оформленою відповідно до вимог державних та галузевих стандартів:

- ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення;
- ДСТУ 3582-97. Інформація та документація, скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила;
- ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання;
- Методичні рекомендації щодо виконання та захисту магістерських робіт студентами освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Мова магістерської роботи – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок; послідовність – логічна. Пряме переписування у роботі матеріалів із літературних джерел є неприпустимим.

Обсяг магістерської роботи без урахування додатків повинен складати 50-100 сторінок друкованого тексту.

Матеріали магістерської роботи комплектуються у такій послідовності:

- титульна сторінка;
- бланк завдання;
- реферат (українською та англійською мовами);
- зміст;
- перелік умовних позначень (у разі потреби);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Також до магістерської роботи додаються:

- відгук керівника магістерської роботи;
- рецензія на дипломну роботу;
- ксерокопія опублікованої статті або тез конференції за тематикою роботи із зазначенням вихідних даних (у разі наявності).
- електронна копія роботи на CD-диску форматі .pdf з типовим ім'ям файлу: `prizvysche_2027_master_UD.pdf`;

Зазначені документи вкладають у конверт, який приклеюється на жорсткій обкладинці в кінці магістерської роботи.

3.1. Оформлення тексту

Текст магістерської роботи набирається на комп'ютері через півтора інтервали на стандартних аркушах формату А4 (210×297 мм) без рамки. Текст друкується на одній стороні аркуша (пастою чорного кольору середньої жирності). Шрифт – Times New Roman, кегль – 14 пт, вирівнювання – по ширині,

абзацний відступ скрізь однаковий – 1,0 см. Поля: з лівого боку – 30 мм, з правого – 15 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм.

Головна вимога до змісту основної частини – самостійність і послідовність викладу. Не можна механічно переписувати текст зі спеціальної літератури, допускати випадкового набору фактичних відомостей і думок, не пов'язаних між собою загальною ідеєю і змістом. Текст потрібно формулювати своїми словами, стилістично і науково грамотно.

У тексті бажано уникати складних і громіздких речень. Прагніть надати зібраним і систематизованим фактам, показникам, висновкам вигляду (форми) наукової статті або лекції. Не прийнято писати в роботі «я думаю», «я пропоную» тощо. Висловлювати матеріал рекомендується від першої особи множини: «на нашу думку» (тобто на Вашу і керівника).

У роботі допускаються тільки загальноприйняті скорочення слів (ООН, ЄС, ВТО, МБРР тощо). Посилання на таблиці, рисунки робляться в тексті (приклад у додатку Д).

3.2. Оформлення розділів та підрозділів

Текст роботи розбивається на розділи та підрозділи, які повинні мати порядкові номери. Розділи основної частини нумеруються арабськими цифрами в межах всієї роботи.

Підрозділи нумеруються двома арабськими цифрами: перша цифра означає номер розділу, друга – номер підрозділу, наприклад: 2.3. (другий розділ, третій підрозділ).

Назви розділів роботи пишуться з нової сторінки великими літерами по центру (шрифт жирний). Перенесення частини слова в назві не допускається. Перед назвою підрозділу витримують інтервал в один рядок. Заголовки підрозділів пишуться жирним шрифтом, вирівнювання – по центру.

Крапка після назв розділів, підрозділів, таблиць, діаграм, графіків тощо не ставиться (див. додаток Д).

3.3. Вимоги до цитування та використання джерел у роботі

Запозичення автором тексту з інших джерел обов'язково оформлюється як цитата та супроводжується коректним посиланням на першоджерело. Це є ключовою вимогою академічної доброчесності.

Цитата – це порівняно короткий уривок з опублікованого тексту (монографії, наукової статті, міжнародного договору, офіційної заяви тощо), який використовується у роботі для підкріплення власних аргументів або для аналізу поглядів іншого автора чи політика в їхньому автентичному формулюванні. Обов'язковою умовою є вказівка на автора та джерело.

Основні правила оформлення прямого цитування:

1. Точність. Цитата береться в лапки і наводиться в тій самій граматичній формі, що й у автора, без скорочень та спотворень змісту.

2. Велика літера. Цитату слід починати з великої літери, якщо вона є самостійним реченням.

3. Мала літера та інтеграція в текст. Якщо цитата органічно вписується в речення автора роботи, вона починається з малої літери. У такому разі після відкриття лапок ставлять три крапки («...текст»), вказуючи, що початок оригінального речення опущено.

4. Опущення тексту: Якщо при цитуванні великого фрагмента випускаються окремі слова чи речення (без спотворення загального сенсу), цей пропуск позначається кутовими дужками: <...>.

5. Об'ємні цитати. Великий уривок тексту (понад 4-5 рядків) доцільно відокремити від основного тексту абзацом, відступом від лівого краю, курсивом або меншим кеглем шрифту.

6. Посилання. До прямої цитати обов'язково додається посилання на джерело із зазначенням конкретних сторінок.

Непряме цитування (парафраз)

При непрямому цитуванні (переказі думки іншого автора чи змісту документа своїми словами) лапки не використовуються, а сторінковий інтервал можна не зазначати, проте посилання на джерело залишається обов'язковим.

Загальновідома інформація

Факти, що є базовими для дисципліни та загальновідомими (дати підписання ключових міжнародних угод, столиці держав, статутні цілі міжнародних організацій), можуть використовуватися без посилань на джерело.

Приклад загальновідомієї інформації: Статут Організації Об'єднаних Націй був підписаний 26 червня 1945 року в Сан-Франциско.

Приклади оформлення цитувань у тексті:

1. Приклад цитати, яка вписана в текст праці (з малої літери, позначення автора в дужках):

Як слушно зауважує Г. Кіссінджер, аналізуючи баланс сил у Європі, «...дипломатія є мистецтвом обмежувати застосування сили, а її головним завданням є перетворення силового протистояння на міжнародний консенсус» [27, с. 45].

Приклад бібліографічного опису в списку літератури:

Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характери націй в історичному контексті / пер. з англ. Н. Коваль. Київ : Наш формат, 2017. 320 с.

2. Приклад цитати, яка є окремим реченням (з великої літери, позначення джерела у квадратних дужках):

У цьому контексті показовою є позиція Генерального секретаря ООН Б. Бутроса-Галі щодо управління кризами: «Превентивна дипломатія потребує заходів для зміцнення довіри, раннього попередження, збору інформації та встановлення фактів для запобігання ескалації» [12, с. 14].

3. Приклад парафраза (непрямого цитування міжнародно-правового акту):

Відповідно до базових положень сучасного міжнародного права, кожна суверенна держава має невід'ємне право на індивідуальну або колективну самооборону у разі вчинення проти неї збройної агресії, поки Рада Безпеки не вживе необхідних заходів [4, Ст. 51].

4. Приклад цитування з вторинного джерела (якщо оригінал недоступний):

«Карл фон Клаузевіц стверджував, що війна – це не лише політичний акт, а й справжнє політичне знаряддя, продовження політичних відносин іншими засобами» [Цит. за: 44, с. 112].

Усі наведені в роботі цитати, запозичені думки, перефразовані положення і цифрові дані, отримані іншими авторами, повинні мати посилання на джерела. Посилання подаються після згадки джерела або цитати з нього, для цього проставляють укладений в квадратні дужки порядковий номер, під яким це видання значиться в списку літератури, номер тому і сторінки, наприклад: [21, т. 3, с. 25].

3.4. Нумерація сторінок

Нумерація сторінок роботи повинна бути наскрізною, включаючи список літератури і додатки. Рисунки та таблиці, розташовані на окремих сторінках, включаються до загальної нумерації. Першою сторінкою є титульний аркуш, другою – зміст роботи і т. д. Номери сторінок проставляються арабськими цифрами у правому верхньому куті аркуша. На титульному аркуші та змісті номер сторінки не ставиться.

3.5. Оформлення ілюстрацій

Усі ілюстрації (схеми, графіки, діаграми, креслення та ін.) іменуються рисунками, в тексті вони позначаються словом «Рис. 1.2.», з позначенням номера розділу і номера рисунку в його межах. Номер рисунку та підпис (назва) до нього розташовуються по центру під рисунком.

3.6. Оформлення таблиць

Усі таблиці повинні мати назви, що характеризують їх зміст. У правому верхньому куті над назвою таблиці пишеться слово «Таблиця 2.3» з позначенням номера розділу і номера таблиці в його межах. Назва таблиці пишеться над таблицею, вирівнювання – по центру. Таблиці, наведені в додатку, нумеруються як додатки. Заголовки в рядках таблиці слід писати стисло і зрозуміло, без скорочень слів. У графах таблиці обов'язково вказуються одиниці вимірювання. До кожної таблиці подається примітка з посиланням на джерело, звідки взяті цифрові дані. Крапка після назви таблиць не ставиться (додаток Е).

При перенесенні таблиці на наступну сторінку стовпці нумерують і повторюють їх нумерацію на наступній сторінці. Заголовок таблиці не повторюють, пишуть: «Продовження таблиці 2.3».

3.7. Формули

У магістерських роботах за програмою «Дипломатія та врегулювання конфліктів» застосування математичних формул, статистичних індикаторів та аналітичних моделей має допоміжний, інструментальний характер і спрямоване на підвищення обґрунтованості висновків, зокрема при аналізі конфліктів, безпекових ризиків, індексів розвитку та міжнародних порівнянь.

1. Загальні принципи використання формул

Усі формули, індекси, коефіцієнти та аналітичні вирази, наведені в роботі, повинні бути пояснені та інтерпретовані в контексті дослідження.

Формули застосовуються лише тоді, коли вони:

- підсилюють аналітичну аргументацію;
- дозволяють кількісно оцінити процеси (наприклад, інтенсивність конфлікту, рівень ризику, індекси розвитку);
- забезпечують порівняльний аналіз (між країнами, регіонами, періодами).

2. Робота із запозиченими та авторськими формулами

Якщо формула або модель запозичена з наукових чи аналітичних джерел:

- обов'язково наводиться посилання на джерело;
- розкривається зміст усіх змінних і параметрів;
- пояснюється її застосування до конкретного дослідження.

Якщо формула є авторською (аналітичною моделлю):

- необхідно обґрунтувати її логіку;
- подати ключові етапи побудови;
- показати її зв'язок із дослідницькими завданнями (наприклад, оцінка конфліктного потенціалу, індекс стабільності тощо).

Примітка: не слід перевантажувати текст елементарними проміжними обчисленнями – подаються лише концептуально важливі етапи та кінцевий результат.

3. Пояснення змінних і символів

Усі позначення величин пояснюються при першій появі у тексті.

Після формули обов'язково наводиться розшифрування змінних у вигляді переліку.

Особливу увагу слід приділяти:

- індексам (наприклад, індекс конфліктності, індекс розвитку);
- коефіцієнтам (ризик, інтенсивності, взаємодії);
- часовим параметрам (t, періоди аналізу).

4. Оформлення формул

Формули подаються:

- окремим рядком;
- із вирівнюванням по центру сторінки.

Номер формули:

- подається у круглих дужках;
- розміщується праворуч на рівні формули;
- має наскрізну нумерацію в межах роботи або розділу.

Приклад оформлення:

$$I_c = \frac{E + V + R}{3}$$

(1) [22, с.27]

де:

I_c – інтегральний індекс конфліктності;

E – рівень ескалації;

V – рівень насильства;

R – рівень ризиків.

Після кожної формули або розрахунку здобувач повинен пояснити отримані значення, пов'язати їх із реальними міжнародно-політичними процесами, а також зробити висновки щодо: рівня конфліктності, ефективності політики, ризиків ескалації або деескалації.

IV. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

4.1. Порядок допуску до захисту

Кожний студент зобов'язаний пройти попередній захист, якій є свого роду «репетицією» і допуском до основного захисту. На попередньому захисті студент виступає з доповіддю, зачитування якої є небажаним. Потім студенту ставляться питання за змістом роботи і доповіді, висловлюються зауваження і побажання, виявляються недоліки в роботі, вказуються шляхи їх усунення, дається попередня оцінка якості виконаної роботи та інше.

Попередній захист проводиться на засіданні кафедри або в комісії викладачів спільно зі студентами за 2-3 тижні до основного захисту. Ступінь готовності магістерської роботи до попереднього захисту – 100%; допускаються тільки недоліки в оформленні роботи і відсутність наочних матеріалів.

Щоб отримати допуск до захисту, при написанні роботи необхідно уникати наступних основних недоліків, що часто зустрічаються:

- Відхід від теми, коли назва роботи, її структура і фактичний зміст не збігаються.
- Дослівне списування матеріалу з базового підручника, з інших книг і чужих матеріалів.
- Механічне копіювання дипломних робіт і рефератів з Інтернету, що порушує найважливішу вимогу до магістерських робіт – самостійність. При встановленні факту копіювання робота не допускається до захисту.
- Обсяг роботи перевищує той, що рекомендується (50-100 стор.).
- Відсутність логіки, слабкий зв'язок однієї думки з іншою, безсистемний виклад матеріалу.
- Повторення тих самих положень, стилістичні погрешності.
- Невміння правильно використовувати «службові слова», які додають чіткість і стрункість висловлюваному матеріалу («таким чином», «отже», «далі», «потім», «нарешті», «по-перше», «по-друге» тощо).
- Розгляд суті проблеми у вступі, хоча даний розділ роботи для цього не призначений.
- Використання застарілого статистичного і фактичного матеріалу, якій не відображає сучасні явища.
- Неправильно пронумеровані сторінки змісту і не повністю виділені розділи в тексті (тільки цифрами, без назви).
- Кожний розділ повинен починатися з окремої сторінки.
- Посилання на джерела в тексті мають бути практично на кожній сторінці, з вказівкою номерів сторінок джерел і можливістю відрізнити свій текст від запозиченого.
- Немає повної ув'язки посилань на літературу з переліком джерел (є посилання – немає джерела, є джерело – немає посилань).

– У списку використаних джерел не повністю перераховані всі реквізити джерела (прізвище і ініціали автора, місце і рік видання, сторінка тощо).

– В посиланнях на Інтернет необхідно вказувати не тільки адресу сайту або сторінки, але й автора, назву документа, назву сайту і дату його останнього оновлення.

Остаточна оформлена, підписана студентом (на титульному й останньому аркуші) і керівником (на титульному аркуші) випускна кваліфікаційна робота за 3-5 днів до захисту здається методисту кафедри.

Завідувач кафедри на підставі представлених матеріалів вирішує питання про допуск дипломника до захисту, про що свідчить відповідний запис на титульному аркуші випускної кваліфікаційної роботи.

У разі негативного рішення це питання розглядається на засіданні кафедри з участю керівника випускної кваліфікаційної роботи. Витяг з протоколу засідання кафедри додається до проекту наказу про відрахування студента.

4.2. Рецензування магістерської роботи

Рецензенти призначаються завідувачем випускаючої кафедри з числа викладачів політологічних, економічних, географічних, історичних, соціологічних кафедр (окрім випускаючої кафедри) і фахівців виробництва з вищою політологічною, міжнародною та економічною освітою, а також фахівців з адміністративного апарату державних структур.

У рецензії вказується актуальність теми, робиться короткий, але глибокий аналіз змісту магістерської роботи з критичними зауваженнями, оцінюється ступінь досягнення поставлених мети та завдань дослідження.

По основній частині роботи рецензент відзначає позитивні і негативні сторони дослідження, встановлює в якій мірі дипломнику вдалося виявити невирішені проблеми, чи повністю розкрито зміст теми, чи переконливо обґрунтовані пропозиції, визначає особистий внесок автора в їх вирішення. Також вказується, що слід зробити додатково для більш аргументованого обґрунтування пропозицій та глибшого вивчення теоретичних положень.

Рецензія обов'язково повинна містити оцінку дипломної роботи за чотирирівневою та стобальною шкалами.

4.3. Захист випускних кваліфікаційних робіт

Захист випускних кваліфікаційних робіт проводиться на відкритих засіданнях Екзаменаційної комісії. В ЕК випускник представляє такі матеріали:

- відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи;
- рецензію на випускну кваліфікаційну роботу;
- анотацію іноземною мовою;
- ілюстративні матеріали (креслення, графіки, таблиці, плакати);
- диск з повним текстом роботи.

Захист випускних кваліфікаційних робіт відбувається у такому порядку:

– інформація завідувача кафедри про виконання випускником навчального плану;

- доповідь випускника тривалістю до 8 хвилин;
- відповіді на питання членів ЕК і присутніх на захисті;
- оголошення відгуку і рецензій;
- відповіді дипломника на зауваження керівника і рецензента.

Доповідь структурно складається з трьох частин:

– **вступ** – 2–3 хвилини (короткий зміст вступу до роботи – обґрунтування вибору теми, мета, задачі, методика дослідження і т. д.);

– **інформація про виконану роботу** – 3–4 хвилини (послідовно за розділами основної частини – що автором самостійно здійснено, проаналізовано, запропоновано і т. д.).

– повний **виклад результатів дослідження**, що складають предмет захисту – 3–4 хвилини (висновки, тобто зміст висновків роботи).

На креслення, графіки, таблиці, представлені до ЕК, дипломник посилається в ході доповіді. Наочні посібники покликані ілюструвати перш за все основний зміст виступу, звільняючи доповідача від необхідності характеризувати статистичний матеріал словами. Кількість наочних посібників залежить як від теми роботи, так і від складності її виконання. Мінімальна кількість наочних матеріалів – два.

4.4. Критерії оцінювання магістерських робіт ЕК

Під оцінювання роботи враховується глибина опрацювання і широта охоплення теми, ступінь використання джерел, уміння аналізувати зібраний матеріал, грамотність та стиль викладу, якість технічного оформлення роботи, якість доповіді студента і його відповідей на питання та критичні зауваження.

Оцінка дається за якість кожного з елементів роботи в межах, зазначених у таблиці 1: відмінно, дуже добре, добре, задовільно, достатньо, незадовільно. Роботу оцінюють на закритому засіданні комісії за сумою балів.

Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
80 – 89	добре
70 – 79	
60 – 69	задовільно
50 – 59	
1 – 49	незадовільно

Результат захисту (оцінка випускної кваліфікаційної роботи та рішення ЕК про присудження випускнику кваліфікації) оголошується того ж дня після оформлення протоколу засідання ЕК.

Якщо захист магістерської роботи не відбувся з поважних причин (про що студент має подати відповідні документи у ЕК), то ректор університету може

подовжити термін навчання студента до наступного терміну роботи ЕК, але не більше ніж на один рік. Незалежно від причин повторний захист магістерських робіт того ж навчального року забороняється.

Випускник, який отримав оцінку «незадовільно» або не допущений до захисту, відраховується з університету й отримує академічну довідку встановленого зразка. Він має право бути повторно допущеним до захисту магістерської роботи протягом наступних трьох років тільки за умов укладення контракту з університетом.

Повторно магістерська робота виконується за наявності заяви студента про допуск до захисту, дозволу ректора та рішення кафедри про затвердження теми дослідження і призначення наукового керівника. За вимогами кафедри тема магістерської роботи може бути зміненою або у межах колишньої теми матеріали роботи можуть бути суттєво оновлені і доповнені.

Критерії оцінювання кваліфікаційних магістерських робіт ЕК

1.	Оформлення роботи відповідно до вимог стандарту	до 5 балів
2.	Структурно-логічна побудова роботи, актуальність та новизна (зміст вступу)	до 10 балів
3.	1 розділ (рівень теоретичного дослідження)	до 15 балів
4.	2 розділ (глибина та якість практичного дослідження)	до 15 балів
5	3 розділ (глибина та наукова обґрунтованість прогнозу, перспектив співпраці)	до 15 балів
	4 розділ (висвітлення основних вимог щодо забезпечення нормативно-правового захисту, ергономічної безпеки та цивільного захисту фахівців у сфері міжнародних відносин з урахуванням специфіки їхньої професійної діяльності)	до 10 балів
6.	Висновки	до 5 балів
7.	Наявність публікацій з теми роботи	до 5 балів
8.	Захист роботи	до 20 балів
	якість доповіді	до 8
	якість відповідей на питання	до 7
	якість наочних матеріалів	до 5
9.	Усього (максимальна кількість):	100 балів

прикладних управлінських рішень щодо забезпечення нормативно-правового захисту, ергономічної безпеки та цивільного захисту фахівців у сфері міжнародних відносин з урахуванням специфіки їхньої професійної діяльності.

Типова структура кваліфікаційної магістерської роботи

Вступ**Теоретичний розділ**

1.1. Стан наукової розробки проблеми та теоретичні підходи (аналіз літератури з теорій міжнародних конфліктів; підходи до дипломатичного врегулювання; сучасні концепції миробудівництва та медіації)

1.2. Категоріально-понятійний апарат і методологія дослідження (визначення ключових понять; обґрунтування методів).

1.3. Контекстуалізація конфлікту: політико-безпековий та соціально-економічний профіль (характеристика країни/регіону; аналіз структурних факторів конфлікту; використання сучасних індексів і статистики).

1.4. Картографування конфлікту (структурний аналіз конфлікту – ідентифікація акторів; аналіз інтересів, ресурсів, стратегій; взаємозв'язки між акторами; динаміка конфлікту; графічна модель (схема)).

Аналітичний розділ

2.1. Генеза та динаміка конфлікту (причини, етапи розвитку, ключові події (time line))

2.2. Міжнародно-правова та інституційна рамка врегулювання (аналіз міжнародних документів, роль міжнародних організацій, санкційні режими, мирні угоди)

2.3. Дипломатичні інструменти врегулювання конфлікту (переговори, медіація, посередництво, примусова дипломатія (санкції, тиск), публічна дипломатія).

2.4. Оцінка ефективності механізмів врегулювання (результати дипломатичних зусиль, причини успіхів/невдач, порівняння з іншими кейсами (за можливості)).

Прогностичний розділ

3.1. Сценарний аналіз розвитку конфлікту (базовий сценарій, ескалаційний сценарій, деескалаційний сценарій, фактори невизначеності)

3.2. Перспективи врегулювання та миробудівництва (оцінка можливостей миру, ризику та обмеження; роль міжнародних акторів)

3.3. Практичні рекомендації (рекомендації для дипломатичних інституцій, можливі формати переговорів, інструменти впливу, механізми постконфліктного відновлення).

3.4. Український вимір (за наявності релевантності – вплив конфлікту на Україну, інтереси України, напрями дипломатичної політики України)

Розділ з питань охорони праці

4.1. Нормативно-правове та інституційне забезпечення охорони праці

4.2. Ергономіка, виробнича гігієна та психофізіологічні аспекти професійної діяльності

4.3. Цивільний захист, безпека та реагування на надзвичайні ситуації

Висновки**Список використаних джерел****Додатки**

ДОДАТОК Б

Бланк завдання на кваліфікаційну магістерську роботу

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Інститут Навчально-науковий інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮзавідувач кафедри світової політики
дипломатії та туристичного бізнесу
доц. Парфіненко А.Ю.

«___» _____ 2028 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти

Петренко Михайла Васильовича

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Спеціальність (спеціалізація) СЗ «Міжнародні відносини»

(код та найменування спеціальності; спеціалізації спеціальності)

Освітня програма «Дипломатія та врегулювання конфліктів»

(назва освітньої програми)

1. Тема роботи: Трансформація стратегії США щодо Тайваню в контексті американо-китайського суперництва у XXI століттікерівник роботи Безрук Олександр Олександрович, к. політ. наук, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по Університету від «05» березня 2026 року, №0210-05/574

2. Строк подання здобувачем роботи: «1» грудня 2026 року

3. Вихідні дані до роботи: Закон США про відносини з Тайванем (1979), Шість гарантій США Тайваню (1982), Стратегія національної безпеки США (2017, 2022, 2025), Стратегія національної оборони США (2022, 2026), Індо-Тихоокеанська стратегія США (2022), доповіді Дослідницької служби Конгресу США щодо Тайваню (2023–2025), Білі книги КНР з тайванського питання (2000, 2022), оборонні білі книги КНР, Закон КНР про протидію сепеції (2005), оборонні документи Тайваню (зокрема Quadrennial Defense Review), резолюції ООН (включаючи резолюцію 2758), аналітичні звіти СОТ, МВФ, Світового банку, дослідження Stockholm International Peace Research Institute, база даних Uppsala Conflict Data Program, індекси Freedom House, матеріали Atlantic Council, Council on Foreign Relations, наукові праці John Mearsheimer, Joseph Nye, Graham Allison, публікації у фахових журналах International Security, Foreign Affairs, The China Quarterly, Journal of Strategic Studies.

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

- 1) Здійснити аналіз теоретичних підходів до вивчення стратегічного суперництва великих держав з урахуванням їх пояснювального потенціалу щодо американо-китайського протистояння.
- 2) Провести експлікацію ключових понять дослідження (стратегічна неоднозначність, стримування, ескалація, баланс сил, гібридна конкуренція), а також обґрунтувати релевантний методологічний інструментарій (case study, порівняльний аналіз, policy analysis).
- 3) Охарактеризувати джерельну базу дослідження та сформувати політико-безпековий і економічний профіль Тайваню та Індो-Тихоокеанського регіону як середовища реалізації стратегій США і КНР.
- 4) Проаналізувати еволюцію політики США щодо Тайваню у XXI ст.
- 5) Дослідити нормативно-правову базу, інституційні механізми та інструменти зовнішньої політики США у стримуванні КНР та управлінні конфліктною динамікою.
- 6) Визначити характер і динаміку реакції КНР, проаналізувати трансформацію конфліктної взаємодії в Індо-Тихоокеанському регіоні та здійснити оцінку ефективності стратегії США.
- 7) Систематизувати існуючі міжнародні підходи до врегулювання тайванського питання.
- 8) Розробити альтернативні сценарії розвитку конфлікту.
- 9) Обґрунтувати можливі дипломатичні механізми запобігання ескалації та визначити наслідки конфлікту для глобальної безпеки й національних інтересів держав, зокрема України.
10. Висвітлити питання щодо охорони праці та безпеки професійної діяльності у сфері міжнародних відносин.

5. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1. Теоретико-методологічні засади та джерельна база дослідження стратегії США щодо Тайваню в умовах американо-китайського суперництва	15.04.2026	
2	Розділ 2. Еволюція стратегії США щодо Тайваню та дипломатичні механізми управління конфліктом	15.06.2026	
3	Розділ 3. Сценарії розвитку конфлікту та перспективи дипломатичного врегулювання	15.09.2026	
4	Охорона праці та безпека професійної діяльності у сфері міжнародних відносин	30.09.2026	

6. Дата видачі завдання 7.03.2026 р.

Здобувач вищої освіти

підпис

Петренко М. П.

ініціали, прізвище

Керівник роботи

підпис

Безрук О. О.

ініціали, прізвище

Додаток В***Зразок оформлення титульного аркуша***

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

*До захисту допущено**кафедрою світової політики, дипломатії та туристичного**бізнесу протокол № _____ від _____**завідувач кафедри _____*

(підпис)

Анатолій Парфіненко

(ім'я, прізвище)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти

Трансформація стратегії США щодо Тайваню в контексті американо-

китайського суперництва у ХХІ ст.

(тема роботи)

Спеціальність (спеціалізація) **СЗ «Міжнародні відносини»**

(код та найменування спеціальності; спеціалізації спеціальності)

Освітня програма **«Дипломатія та врегулювання конфліктів»**

(назва освітньої програми)

Здобувач

(підпис)

Михайло Петренко

(ім'я, прізвище)

Науковий керівник

(підпис)

Максим Онацький

(ім'я, прізвище)

*Зразок оформлення змісту роботи***ЗМІСТ**

Вступ	3
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади та джерельна база дослідження стратегії США щодо Тайваню в умовах американо-китайського суперництва	
1.1. Стратегічне суперництво великих держав як об'єкт міжнародно-політичного аналізу	6
1.2. Понятійно-категоріальний апарат дослідження	12
1.3. Джерельна база та методологія дослідження	18
1.4. Політико-безпековий та економічний профіль Тайваню та Індо-Тихоокеанського регіону	22
Розділ 2. Еволюція стратегії США щодо Тайваню та дипломатичні механізми управління конфліктом	
2.1. Історична еволюція політики США щодо Тайваню	26
2.2. Нормативно-правова база та інституційні механізми	31
2.3. Дипломатичні та безпекові інструменти США в тайванському питанні	36
2.4. Реакція КНР та трансформація конфліктної динаміки в Індо-Тихоокеанському регіоні	40
2.5. Оцінка ефективності стратегії США у контексті управління конфліктом та ризиків ескалації	44
Розділ 3. Сценарії розвитку конфлікту та перспективи дипломатичного врегулювання	
3.1. Аналіз існуючих підходів до врегулювання тайванського питання у міжнародній практиці	49
3.2. Сценарне прогнозування розвитку конфлікту	53
3.3. Дипломатичні механізми запобігання ескалації та можливості міжнародної медіації	58
3.4. Наслідки конфлікту для глобальної безпеки та національних інтересів України	63
Розділ 4. Охорона праці та безпека професійної діяльності у сфері міжнародних відносин	
4.1. Нормативно-правове та інституційне забезпечення охорони праці	65
4.2. Ергономіка, виробнича гігієна та психофізіологічні аспекти професійної діяльності	67
4.3. Цивільний захист, безпека та реагування на надзвичайні ситуації	69
Висновки	71
Список використаних джерел	73
Додатки	75

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРАТЕГІЇ США ЩОДО ТАЙВАНЮ В УМОВАХ АМЕРИКАНО-КИТАЙСЬКОГО СУПЕРНИЦТВА У ХХІ СТ.

1.1. Теоретичні підходи до аналізу міжнародних конфліктів і стратегічного суперництва

Трансформацію стратегії США щодо Тайваню доцільно аналізувати крізь призму провідних теорій міжнародних відносин, які пояснюють поведінку держав у конфліктному середовищі. У межах політичного реалізму міжнародна система розглядається як анархічна, а держави – як раціональні актори, що прагнуть забезпечити власну безпеку та посилити вплив. Як зазначає К. Волтц, «структура міжнародної системи визначає поведінку держав незалежно від їх внутрішніх характеристик» [1, с. 88]. У цьому контексті політика США щодо Тайваню виступає елементом стратегії стримування КНР.

Неореалістичні підходи доповнюються концепцією «пастки Фукідіда», відповідно до якої зростання потуги нової держави провокує конфлікт із домінуючою силою [2, с. 52]. Це дозволяє інтерпретувати американо-китайське суперництво як структурно обумовлений конфлікт.

Водночас неоліберальний інституціоналізм підкреслює роль міжнародних інститутів у зниженні рівня конфліктності. За Р. Кеохейном, «міжнародні режими здатні формувати очікування держав і сприяти кооперації навіть в умовах анархії» [3, с. 67]. Це важливо для розуміння дипломатичних форматів врегулювання тайванського питання.

Конструктивістський підхід акцентує увагу на ідентичностях і наративах. Зокрема, А. Вендт наголошує, що «анархія є тим, чим її роблять держави» [4, с. 395], що дозволяє пояснити роль політичної ідентичності Тайваню у конфлікті.

Зразок використання інфографіки для представлення статистичного матеріалу

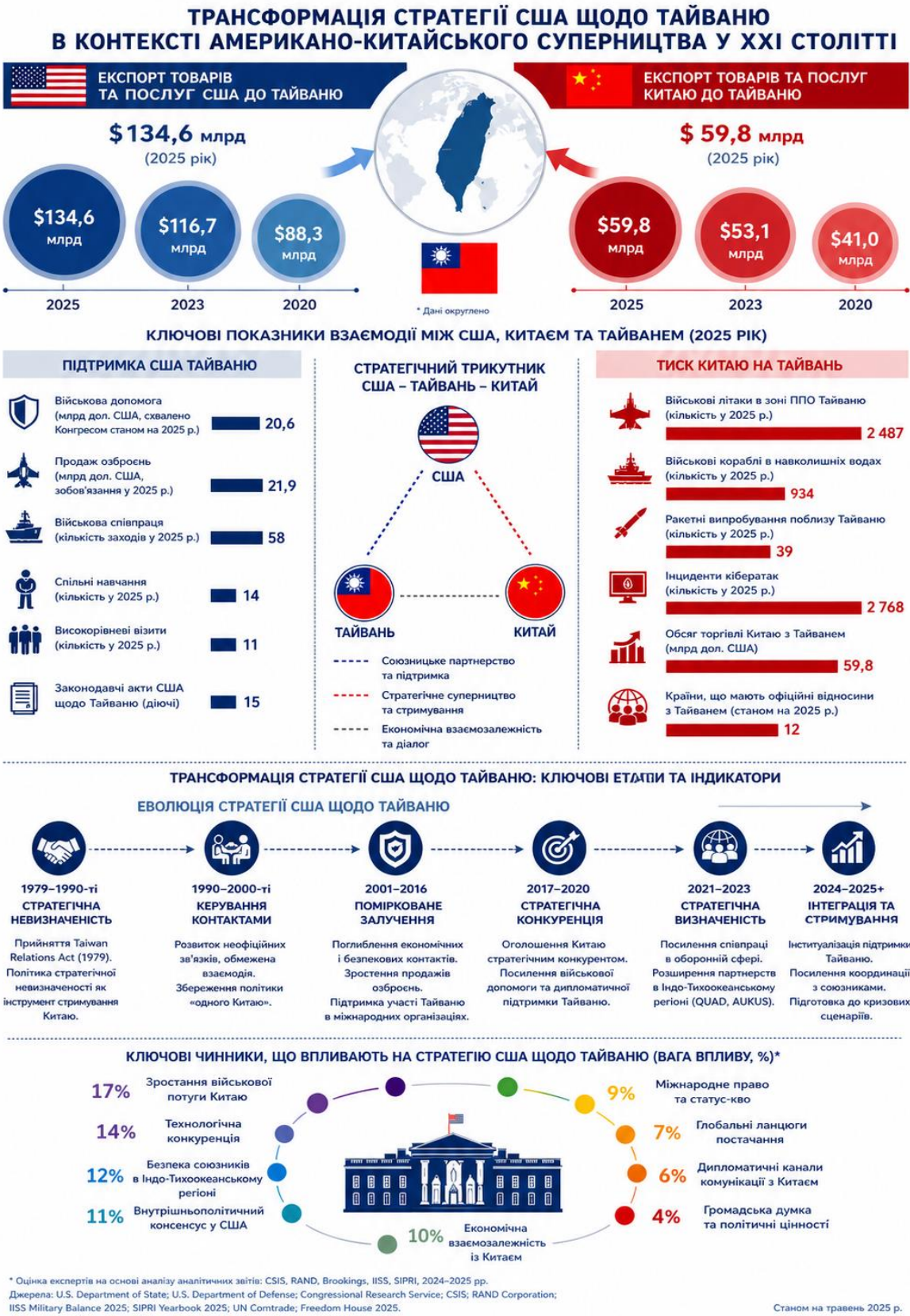

Рис. 3.4. Основні показники та ключові чинники, що впливають на взаємодію в трикутнику США-Тайвань-Китай

Зразок оформлення списку використаної літератури

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Нормативно-правові акти	Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2411-17 (дата звернення: 06.02.2026). Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі (Гельсінський заключний акт) : Міжнародний документ від 01.08.1975. Законодавство України / Верховна Рада України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_055/ (дата звернення: 06.02.2026).
Один автор	Арон Р. Мир і війна між націями / Пер. з фр. Віктор Шовкун, Зоя Борисюк та Григорій Філіпчук – Київ: Юніверс, 2000. 686 с. Дорошко М. С. Неоголошені війни Росії проти України у XX – на початку XXI ст.: причини та наслідки. 2-ге вид., стереотип. Київ : Ніка-Центр, 2020. 192 с.
Декілька авторів	Мальський М. З., Мацях М. М. Теорія міжнародних відносин: підручник. 4-е вид., переробл. і доповн. Київ: Знання; Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 406 с. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю. Історія міжнародних відносин та дипломатії (довестфальська доба): навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2024. – 700 с. Міжнародні системи та глобальний розвиток: підручник / В. А. Манжола, О. А. Коппель, М. Г. Капітоненко та ін.; за ред. Л. В. Губерського, В. А. Манжолі. Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. К. Знання, 2014. 526 с. Публічна дипломатія : навч. посібник / за заг. ред. І. Матяш ; Нац. ун-т «Острозька академія», Наук. т-во історії дипломатії та міжнар. відносин. Київ : Горобець, 2021. 224 с.
Збірки наукових праць	Міжнародно-політичні процеси на початку XXI століття : зб. наук. пр. / за заг. ред. С. В. Толстова. Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» ; Видавничий дім Дмитра Бураго, 2025. 175 с.
Тези конференцій	Парфіненко А. Роль Гельсінського заключного акту в підтримці свободи подорожей і міжнародного туризму та подоланні блокового розколу в Європі. <i>Стратегічні пріоритети європейської та світової політики: дипломатія, економіка, туризм</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з нагоди міжнар. дня багатосторонності і дипломатії в ім'я миру та з нагоди 50-річчя підписання Гельсінського заключного акту (Харків, 24 квіт. 2025 р.) [Електронний ресурс] / редкол.: А. Ю. Парфіненко [та ін.]. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. С. 8-12. URL: https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/21707 (дата звернення: 06.02.2026).
Статті журналів та газет	Парфіненко А. Роль туризму як міжнародно-політичного актора в посиленні економічного націоналізму та дезінтеграції Югославії. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини</i>. 2025. Вип. 61(2). С. 32–39. DOI: https://doi.org/10.17721/1728-2292.2025/2-61/32-39. Parfinenko, A. (2023). Russian Revisionism as a Challenge to the

	International Order. <i>Actual Problems of International Relations</i>, 154(1), 18–33. Сидоренко С. Україна перемогла у Мюнхені. Все про головну безпекову конференцію світу та її наслідки. Європейська правда. 2026. 16 лют. URL: https://www.eurointegration.com.ua/articles/2026/02/16/7231256/ (дата звернення: 06.02.2026).
Інтернет – ресурси	Sybiha A. Ukraine's key role in tomorrow's global security infrastructure [Електронний ресурс] / A. Sybiha. <i>Bled Strategic Forum</i>. 2025. 29 August. – Режим доступу: https://www.bledstrategicforum.org/platform/news/our-security-is-indivisible (дата звернення: 06.02.2026). Комунікаційна стратегія Україна – держав Африки на 2024–2026 роки [Електронний ресурс]. Київ : МЗС України, 2024. 19 с. Режим доступу: https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/strategiya-afrika-1.pdf (дата звернення: 06.02.2026).
Інші	ADASTRA – незалежний український аналітичний центр : офіційний веб-сайт. URL: https://adastra.org.ua/ (дата звернення: 06.05.2026). Department of Political and Peacebuilding Affairs : official website. URL: https://dppa.un.org/en (дата звернення: 06.02.2026). World Economic Forum : офіційний веб-сайт. URL: https://www.weforum.org/ (дата звернення: 06.02.2026).

Зразок оформлення відгуку наукового керівника

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

на кваліфікаційну магістерську роботу студента ПІБ спеціальності
СЗ «Міжнародні відносини»

(прізвище, ініціали студента)

на тему _____

«____» _____ 202_
м. Харків

У відгуку повинні відображатись:

- характеристика діяльності випускника під час виконання дипломної роботи;
- оцінка якості виконання роботи в цілому;
- науково-методичні та практичні результати магістерської роботи;
- висновки щодо можливості допуску роботи до захисту в ЕК.

Науковий керівник:
науковий ступінь, посада

підпис

П.І.Б

Зразок оформлення зовнішньої рецензії

Назва установи,
місто знаходження,
дата

Екзаменаційній комісії із захисту
кваліфікаційних магістерських робіт
студентів спеціальності
СЗ «Міжнародні відносини»

ЗОВНІШНЯ РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну магістерську роботу студента спеціальності
СЗ «Міжнародні відносини»

(П.І.Б.)

на тему: _____

Зовнішня рецензія має містити:

- висновки щодо актуальності теми і практичної значущості виконаної магістерської роботи;
- підтвердження відповідності змісту роботи її завданням, ступеня досягнення поставленої мети;
- *оцінку повноти та якості виконання дипломної роботи за розділами;*
- висновки щодо використання в роботі необхідних методів дослідження;
- оцінку загальних вражень від магістерської роботи (оформлення, стиль, грамотність викладення тощо);
- недоліки в роботі, зауваження на розсуд рецензента;
- висновок рецензента про відповідність виконаної магістерської роботи кваліфікаційним вимогам та *оцінку дипломної роботи за чотирирівневою та стобальною шкалами.*

Рецензент:

Посада

підпис, печатка

П.І.Б.

*Зразок оформлення анотації***РЕФЕРАТ**

У магістерській роботі досліджено трансформацію стратегії США щодо Тайваню в контексті загострення американо-китайського суперництва у ХХІ столітті. Метою дослідження є комплексний аналіз еволюції підходів США до тайванського питання, виявлення ключових чинників зміни стратегічної лінії Вашингтону та оцінка їх впливу на регіональну й глобальну безпеку, а також обґрунтування можливих сценаріїв розвитку конфлікту.

Об'єктом дослідження виступає система міжнародних відносин в Індо-Тихоокеанському регіоні в умовах стратегічного суперництва США та КНР. Предметом дослідження є зовнішньополітична стратегія США щодо Тайваню як інструмент стримування Китаю та управління конфліктною динамікою.

Методологічну основу роботи становлять загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема системний підхід, історико-генетичний аналіз, порівняльний аналіз, інституційний аналіз, контент-аналіз офіційних документів, а також методи картографування конфліктів і сценарного прогнозування. Використано широкий спектр джерел: нормативно-правові акти США, аналітичні матеріали міжнародних організацій, статистичні бази даних, а також сучасні наукові публікації.

У роботі встановлено, що стратегія США щодо Тайваню зазнала суттєвої трансформації – від політики «стратегічної невизначеності» до більш чітко артикульованого курсу на стримування КНР через посилення військово-політичної підтримки Тайваню, розбудову альянсів та дипломатичні механізми. Виявлено, що ключовими чинниками цієї трансформації є зростання потужності Китаю, зміна балансу сил у регіоні, а також переосмислення ролі Тайваню у глобальних технологічних і безпекових ланцюгах.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у поєднанні теоретичних підходів до аналізу міжнародних конфліктів із прикладним інструментарієм conflict mapping та сценарного моделювання для дослідження тайванського кейсу. Запропоновано авторську інтерпретацію динаміки трикутника США–КНР–Тайвань та визначено параметри ескалації і деескалації конфлікту.

У висновках обґрунтовано, що тайванське питання є одним із центральних вузлів сучасної системи міжнародної безпеки, а подальша еволюція стратегії США визначатиметься необхідністю балансування між стримуванням КНР і запобіганням прямій військовій конфронтації. Розроблено сценарії розвитку конфлікту (ескалаційний, статус-кво та переговорний) і запропоновано практичні рекомендації щодо використання дипломатичних інструментів для зниження напруженості. Окрему увагу приділено оцінці впливу конфлікту на національні інтереси України.

Ключові слова: США, Китай, Тайвань, міжнародний конфлікт, стратегічна невизначеність, стримування, дипломатія, Індо-Тихоокеанський регіон, картографування конфлікту, сценарний аналіз, міжнародна безпека, зовнішня політика.

Зразок оформлення заяви на затвердження теми дипломної роботи

Завідувачу кафедри світової
політики, дипломатії та
туристичного бізнесу Харківського
національного університету імені
В. Н. Каразіна
доц. Парфіненко А. Ю.
студента групи УД-61
Петренко Ганни Миколаївни
тел.: 095-500-00-00

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної магістерської роботи у такому формулюванні: «Трансформація стратегії США щодо Тайваню в контексті американо-китайського суперництва у ХХІ столітті», а також призначити наукового керівника доц. Іванченка В.П.

Дата

Здобувач

Підпис

Науковий керівник

Підпис

студента _____
 прізвище, ім'я та по батькові

форма навчання _____
 денна, заочна (дистанційна)

ступінь вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) _____
 (спеціаліст, магістр)

спеціальність/напрямок _____
 (код та найменування спеціальності; спеціалізації)

факультет (інститут) _____
 (найменування факультету або інституту)

Підтверджую, що текст дипломної роботи (проекту):

(назва роботи)

Електронна версія роботи, представлена для перевірки на наявність запозичень з інших документів, повністю збігається з друкованою.

Ознайомлений з Порядком проведення перевірки дипломних робіт студентів на наявність запозичень з інших документів.

Підпис

Орієнтовна тематика дипломних робіт

1. Роль України у формуванні європейської системи безпеки в умовах російської збройної агресії.
2. Міжнародно-правові та дипломатичні стратегії заснування Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України: виклики інституціоналізації.
3. Перспективи євроатлантичної інтеграції України та створення колективних гарантій безпеки.
4. Формат «Рамштайн» як інструмент багатосторонньої військової дипломатії: перехід від оперативної допомоги до розбудови коаліцій спроможностей України.
5. Дипломатичні інструменти звільнення військовополонених та повернення депортованих осіб під час російсько-української війни.
6. Специфіка турецької моделі медіації у російсько-українській війні: балансування між союзницькими зобов'язаннями в НАТО та регіональним лідерством.
7. Геополітичні детермінанти посередницької місії Туреччини в російсько-українській війні: безпековий вимір Чорноморського регіону.
8. Українська формула миру як концептуальна основа трансформації глобальної архітектури безпеки та реформування міжнародних інститутів.
9. Геополітичний вимір реалізації української формули миру: стратегії залучення країн Глобального Півдня до нової архітектури безпеки.
10. «М'яка сила» дипломатії Святого Престолу в умовах російсько-української війни: етичні імперативи проти геополітичних реалій.
11. Трансформація та криза інституту держав-покровительок (Protecting Powers) у сучасному міжнародному гуманітарному праві: уроки російсько-української війни.
12. Трансформація інституційної ролі ОБСЄ в умовах російської агресії: від моніторингу конфлікту до пошуку нових інструментів присутності в Україні.
13. «Коаліції охочих» як інструмент кризи класичної багатосторонньої дипломатії: досвід підтримки України під час російської агресії.
14. Дипломатичний супровід двосторонніх безпекових угод України: від декларації G7 до створення мережі стратегічних коаліцій.
15. Дипломатичне лідерство Польщі та країн Балтії у формуванні «коаліцій охочих»: трансформація архітектури безпеки Центрально-Східної Європи».
16. Британсько-польсько-українська вісь у стратегії «Глобальної Британії»: дипломатичні та безпекові виміри стримування агресії в Східній Європі.
17. Еволюція Люблінського трикутника: від політичної декларації до інструменту військово-технічної інтеграції України в євроатлантичний простір.

18. Польсько-балтійський тандем як інструмент зовнішньополітичного тиску в інституціях ЄС: дипломатичний супровід санкційної політики та євроінтеграції України.
19. Польсько-українське безпекове співробітництво в межах формування нової архітектури європейської безпеки.
20. Дипломатія «м'якої сили» та культурна детермінанта українсько-польських відносин у період повномасштабної війни.
21. Угорська модель «активної нейтральності» в умовах російсько-української війни: виклики для європейської солідарності.
22. Вплив угорського чинника на динаміку переговорного процесу щодо вступу України до Європейського Союзу.
23. Словаччина в системі прийняття рішень ЄС щодо України: межі солідарності та стратегія захисту національних інтересів.
24. Дипломатична взаємодія України та держав Західних Балкан у контексті політики розширення ЄС: спільні виклики та обмін досвідом.
25. Російський вплив на Західних Балканах як загроза євроатлантичній інтеграції України.
26. Хорватська модель ветеранської політики та реабілітації: дипломатичне залучення хорватського досвіду в українські державні програми.
27. Дипломатія розмінування: українсько-хорватське співробітництво у залученні міжнародної допомоги для очищення територій.
28. Вплив російсько-української війни на безпеку країн Східної Європи: аналіз змін у стратегічних балансах.
29. «Гібридна війна» проти України: дипломатичні заходи протидії кібератакам та інформаційній агресії.
30. Дипломатичний досвід мирної реінтеграції територій Хорватії (UNTAES) як модель для деокупації Сходу України.
31. Дипломатична синергія України та Молдови на шляху до членства в ЄС.
32. Трансформація формату врегулювання придністровського конфлікту в контексті російсько-української війни: дипломатичні сценарії.
33. Українсько-румунське стратегічне партнерство у сфері безпеки Чорноморського регіону: відповідь на спільні загрози.
34. Еволюція українсько-румунських відносин: від транскордонних суперечок до стратегічного альянсу.
35. Україна та чорноморські держави (Румунія, Болгарія, Туреччина): морська безпека в умовах агресії росії.
36. Дипломатичний супровід реалізації Вільної декларації G7 про безпекові гарантії для України: від політичних намірів до юридичних зобов'язань.
37. Дипломатичний супровід реалізації безпекових угод з країнами G7: порівняльний аналіз моделей підтримки США, Британії та Франції.
38. Концепція «столітнього партнерства» з Україною у зовнішній політиці Великої Британії.
39. Специфіка безпекових гарантій Японії: обмеження конституційного статусу та можливості нелетальної підтримки.

40. Українсько-американська безпекова угода як інструмент стратегічного стримування росії та місток до інтеграції України в НАТО.
41. Дипломатичні механізми стабільності військової допомоги Україні з боку США в умовах внутрішньополітичних трансформацій.
42. Трансформація зовнішньополітичної доктрини Німеччини (Zeitenwende) крізь призму безпекових гарантій Україні.
43. Дипломатична роль Італії у забезпеченні фінансової та гуманітарної стійкості України в межах безпекових угод.
44. Дипломатичні стратегії України щодо протидії російській дезінформації та інформаційним операціям у країнах Глобального Півдня.
45. Міжнародно-правові механізми конфіскації суверенних активів росії у контексті дипломатичного забезпечення повоєнного відновлення України.
46. «Тиха дипломатія» арабських монархій Перської Затоки у врегулюванні гуманітарних наслідків російсько-української війни.
47. Військово-дипломатичне співробітництво України з монархіями Аравійського півострова на тлі іранського військового втручання.
48. Дипломатичний інструментарій залучення міжнародної донорської допомоги для гуманітарного розмінування України: стратегії та механізми реалізації.
49. Парламентська дипломатія як механізм адвокації національних інтересів України: стратегії залучення військової та макрофінансової допомоги.
50. Роль Верховної Ради України у міжнародних парламентських асамблеях як інструмент мобілізації ресурсів для відсічі агресії.
51. Парламентська дипломатія в ПАРС як інструмент правової легітимізації Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України.
52. Цифрова дипломатія України як інструмент мобілізації недержавних ресурсів: кейс-стаді платформи UNITED24 та краудфандингових ініціатив.
53. Екосистема цифрової дипломатії України в умовах великої війни: стратегії залучення міжнародної підтримки та формування мереж солідарності.
54. Вплив російської агресії на процеси врегулювання «заморожених» конфліктів на пострадянському просторі (кейс Придністров'я).
55. Економічна дипломатія у сфері посилення санкційного тиску на державу-агресора.
56. Міжнародна солідарність у сфері захисту культурної спадщини України: дипломатичний аспект діяльності ЮНЕСКО та закордонних фондів.
57. Трансформація культурної дипломатії в умовах Війни України за Незалежність.
58. Економіко-дипломатичний вимір співпраці України з країнами Латинської Америки в умовах глобальної нестабільності.
59. Дипломатична стратегія України в Африці: продовольча безпека як інструмент подолання російського впливу.

60. Дипломатія України в Латинській Америці: стратегії залучення регіональних лідерів до підтримки міжнародного правопорядку.
61. Жіноча мережева дипломатія та волонтерський рух за кордоном: вплив громадянського суспільства на формування міжнародної солідарності з Україною.
62. Феномен жіночої дипломатії України в умовах повномасштабної війни.
63. Участь Міжнародного Комітету Червоного Хреста у врегулюванні гуманітарних криз.
64. Економічна дипломатія України в умовах морської блокади та руйнування логістичних ланцюгів.
65. Роль лідерів думок та селебріті-дипломатії у мобілізації ресурсів для країни у стані війни (кейс UNITED24).
66. Трансформація стратегічної концепції НАТО в контексті конвенційної війни високої інтенсивності в Європі.
67. Превентивна дипломатія НАТО в регіоні Балтійського моря: інтеграція Фінляндії та Швеції.
68. Роль Європейського фонду миру у зміні парадигми безпекової політики ЄС.
69. Дипломатичні зусилля ЄС щодо нормалізації відносин між Сербією та Косово.
70. Міжнародне посередництво у вирішенні внутрішньополітичної кризи та запобіганні сецесії у Боснії і Герцеговині.
71. Британська ініціатива «Об'єднані експедиційні сили» (JEF) як новий інструмент стримування в Північній Європі.
72. Енергетична дипломатія ЄС як інструмент подолання геополітичної залежності від російських енергоносіїв.
73. Роль «Веймарського трикутника» у формуванні європейської політики безпеки та оборони.
74. Вплив виборчих циклів у США на євроатлантичну солідарність: дипломатичні ризики для колективної безпеки.
75. Дипломатія Франції щодо реалізації концепції «стратегічної автономії» Європи.
76. Розширення ЄС як інструмент миробудівництва, стабілізації та запобігання конфліктам на Західних Балканах.
77. Посередницька роль Катару у врегулюванні конфлікту між Ізраїлем та ХАМАС.
78. «Угоди Авраама»: дипломатичний прорив чи каталізатор нових протиріч у процесі близькосхідного врегулювання.
79. Роль Китаю як медіатора у відновленні дипломатичних відносин між Саудівською Аравією та Іраном.
80. Трансформація архітектури безпеки на Близькому Сході після загострення палестино-ізраїльського конфлікту.
81. Міжнародні механізми постконфліктного врегулювання в Сирії.
82. Превентивна дипломатія ЕКОВАС у протидії військовим переворотам у Західній Африці.

83. Миротворчі місії ООН в Африці: криза ефективності та причини згорання місії в Конго).
84. Гуманітарна дипломатія під час громадянської війни в Судані.
85. Міжнародне посередництво Африканського Союзу у врегулюванні конфлікту в регіоні Тиграй (Ефіопія).
86. Дипломатія Туреччини в Лівії: балансування між військовим втручанням та інституційним миробудівництвом.
87. Роль Африканського Союзу у розробці та впровадженні механізмів раннього попередження конфліктів.
88. Енергетична дипломатія країн Перської затоки в умовах геополітичної конкуренції великих держав: роль регіону у подоланні дефіциту ресурсів в Європі.
89. Дипломатичне лідерство Індії у врегулюванні конфліктів на Глобальному Півдні: стратегії медіації в Африці та на Близькому Сході.
90. Інституційний розвиток Ліги арабських держав у сфері превентивної дипломатії та управління ескалацією
91. Геополітичний вимір продовольчої дипломатії в регіоні Африканського Рогу: конкуренція стратегій Заходу, Китаю та Індії.
92. Дипломатія стримування США навколо Тайваню: балансування на межі масштабного збройного конфлікту.
93. Роль АСЕАН у пошуках шляхів дипломатичного врегулювання політичної кризи та громадянської війни в М'янмі.
94. Дипломатична боротьба за Кодекс поведінки в Південно-Китайському морі: інтереси АСЕАН vs стратегія Китаю.
95. Формат QUAD як неформальний інструмент безпекової дипломатії в Індо-Тихоокеанському регіоні.
96. Альянс AUKUS: вплив на архітектуру регіональної безпеки та дипломатичні наслідки для режиму нерозповсюдження.
97. Специфіка «дипломатії вовчих воїнів» КНР у контексті загострення регіональних та глобальних конфліктів.
98. Багатостороння дипломатія у спробах врегулювання ядерної проблеми Корейського півострова.
99. Дипломатична стратегія КНР щодо російсько-української війни: межі нейтралітету та захист національних інтересів.
100. Вплив російсько-української війни на еволюцію відносин КНР–Захід: дипломатичний вимір конфронтації.
101. Прикордонні конфлікти між Індією та Китаєм: механізми військово-дипломатичної деескалації.
102. Інструменти «м'якої сили» Південної Кореї у подоланні історичних суперечностей в Азії.
103. Водна дипломатія в басейні річки Меконг: конфлікт інтересів країн регіону та шляхи його вирішення
104. Економічна дипломатія Китаю (ініціатива «Один пояс, один шлях») як інструмент геополітичного впливу та потенційне джерело конфліктів.

105. Специфіка превентивної дипломатії малих держав в АТР: кейс Сінгапуру.
106. Індонезія як регіональний медіатор: миротворчі ініціативи в рамках G20 та АСЕАН.
107. Дипломатичне маневрування Філіппін між США та Китаєм в умовах загострення морських спорів.
108. Трансформація пацифістської доктрини Японії та її вплив на регіональні дипломатичні процеси.
109. Еволюція міжнародних санкцій: від інструменту примусу до механізму стримування збройної агресії.
110. Штучний інтелект у сучасних війнах: виклики для міжнародного гуманітарного права та механізми відповідальності.
111. Кібердипломатія в ООН: боротьба західної та авторитарної моделей регулювання цифрового простору.
112. Технодипломатія у сучасних конфліктах: роль Big Tech як нових суб'єктів міжнародної безпеки.
113. Кліматична дипломатія та врегулювання регіональних конфліктів, спричинених дефіцитом природних ресурсів.
114. Космічна дипломатія: міжнародні механізми запобігання милітаризації космічного простору.
115. Феміністична зовнішня політика та дипломатичний вимір реалізації Резолюції РБ ООН 1325 «Жінки, мир, безпека».
116. Публічна дипломатія як інструмент стратегічних комунікацій у протидії когнітивній деструкції та ІПСО.
117. Досвід України та країн Балтії у використанні інструментів публічної дипломатії для нейтралізації когнітивних загроз росії.
118. Реформування Ради Безпеки ООН: дипломатичні проекти та перспективи подолання кризи права вето.
119. Глобальний Південь у системі міжнародних конфліктів: трансформація миротворчої ролі Руху неприєднання.
120. Приватна дипломатія та трек-II (неофіційні експертні переговори) у вирішенні «заморожених» конфліктів.
121. Міжнародний кримінальний суд як інструмент постконфліктного правосуддя: виклики легітимності та дипломатичний тиск.
122. Роль релігійних організацій у процесах примирення та транзитного правосуддя.
123. Використання відкритих джерел (OSINT) для документування воєнних злочинів: вплив на сучасний дипломатичний дискурс.
124. Спортивна дипломатія як інструмент міжнародного тиску: роль МОК та міжнародних федерацій у політиці ізоляції держав-агресорів.
125. Міжнародні фінансові інститути (МВФ, Світбанк) у відновленні миру: стратегія допомоги країнам після конфліктів.
126. Механізми відновлення соціальної згуртованості на локальному рівні: роль волонтерських мереж та місцевого самоврядування у подоланні наслідків конфлікту.

127. Гуманітарна дипломатія: міжнародна координація допомоги постраждалим та біженцям під час і після війни.
128. Роль миротворчих місій ООН та ОБСЄ у стабілізації конфліктних зон: порівняльний аналіз ефективності.
129. Постконфліктна реконструкція: порівняльний аналіз досвіду Балкан, Афганістану, Іраку.
130. Роль міжнародних волонтерських мереж у відновленні вертикальної та горизонтальної довіри в громадах, що постраждали від конфлікту

ЗМІСТ

I. ВСТУП.....	3
1.1. Мета та завдання кваліфікаційної магістерської роботи.....	3
1.2. Основні вимоги до кваліфікаційної роботи.....	5
1.2.1. Вимоги щодо академічної доброчесності та наслідки незадекларованого використання штучного інтелекту.....	6
1.3. Етапи виконання кваліфікаційної магістерської роботи.....	9
1.4. Керівництво кваліфікаційною роботою.....	10
1.5. Основні етапи магістерського дослідження.....	11
1.6. Вибір теми дослідження.....	12
1.7. Збір та обробка фактичного матеріалу.....	13
II. СТРУКТУРА ТА ОБСЯГ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	19
2.1. Титульний аркуш.....	19
2.2. Бланк завдання.....	19
2.3. Реферат (анотація).....	20
2.4. Зміст.....	20
2.5. Перелік умовних позначень, символів та скорочень.....	20
2.6. Вступ.....	20
2.7. Теоретичний розділ.....	22
2.8. Аналітичний розділ.....	24
2.9. Прогностичний розділ.....	25
2.10. Розділ з питань охорони праці та безпеки професійної діяльності у сфері міжнародних відносин.....	28
2.11. Висновки.....	29
2.12. Список використаних джерел (список літератури).....	29
2.13. Додатки.....	30
III. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	31
3.1. Оформлення тексту.....	31
3.2. Оформлення розділів та підрозділів.....	32
3.3. Вимоги до цитування та використання джерел у роботі.....	32
3.6. Нумерація сторінок.....	34
3.7. Оформлення ілюстрацій.....	34
3.8. Оформлення таблиць.....	34
3.9. Формули.....	35
IV. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	37
4.1. Порядок допуску до захисту.....	37
4.2. Рецензування магістерської роботи.....	38
4.3. Захист випускних кваліфікаційних робіт.....	38
4.4. Критерії оцінювання магістерських робіт ЕК.....	39
Додатки.....	41

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Парфіненко Анатолій Юрійович
Лиман Сергій Іванович
Онацький Максим Юрійович

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА: ЕТАПИ ВИКОНАННЯ, СТРУКТУРА, ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ, НОРМИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ

Методичний посібник для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини»
освітньої програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 25.06.2026. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 4, 4. Обсяг 1.981. Мб. Зам. № 349/26.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна